

Հարգելի՛ ընթերցող,

Արցախի Երիտասարդ Գիտնականների և Մասնագետների Միավորման (ԱԵԳՄՄ) նախագիծ հանդիսացող **Արցախի Էլեկտրոնային Գրադարանի** կայքում տեղադրվում են Արցախի վերաբերյալ գիտավերլուծական, ճանաչողական և գեղարվեստական նյութեր՝ հայերեն, ռուսերեն և անգլերեն լեզուներով: Նյութերը կարող եք ներբեռնել ԱՆՎՃԱՐ:

Էլեկտրոնային գրադարանի նյութերն այլ կայքերում տեղադրելու համար պետք է ստանալ ԱԵԳՄՄ-ի թույլտվությունը և նշել անհրաժեշտ տվյալները:

Շնորհակալություն ենք հայտնում բոլոր հեղինակներին և հրատարակիչներին՝ աշխատանքների էլեկտրոնային տարբերակները կայքում տեղադրելու թույլտվության համար:

Уважаемый читатель!

На сайте **Электронной библиотеки Арцаха**, являющейся проектом **Объединения Молодых Учёных и Специалистов Арцаха (ОМУСА)**, размещаются научно-аналитические, познавательные и художественные материалы об Арцахе на армянском, русском и английском языках. Материалы можете скачать БЕСПЛАТНО.

Для того, чтобы размещать любой материал Электронной библиотеки на другом сайте, вы должны сначала получить разрешение ОМУСА и указать необходимые данные.

Мы благодарим всех авторов и издателей за разрешение размещать электронные версии своих работ на этом сайте.

Dear reader,

The Union of Young Scientists and Specialists of Artsakh (UYSSA) presents its project - **Artsakh E-Library** website, where you can find and download for FREE scientific and research, cognitive and literary materials on Artsakh in Armenian, Russian and English languages.

If re-using any material from our site you have first to get the UYSSA approval and specify the required data.

We thank all the authors and publishers for giving permission to place the electronic versions of their works on this website.

Մեր տվյալները – Наши контакты - Our contacts

Site: <http://artsakhlib.am/>

E-mail: info@artsakhlib.am

Facebook: <https://www.facebook.com/www.artsakhlib.am/>

ВКонтакте: <https://vk.com/artsakhelibrary>

Twitter: <https://twitter.com/ArtsakhELibrary>

ՎԵՐԱ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

ՀՈՒՇԱՄԱՏՅԱՆ-4
(2014-2017 թթ.)

«Դիզակ պլյուս» հրատարակչություն
Ստեփանակերտ 2020

ՀՏԴ- 325
ԳՄԴ- 66.5 (5Հ)
Գ- 888

***Շնորհակալություն եւ երախտագիտություն
գրքի հովանավոր Մարապ Վալերիի Սարգսյանին***

Գրիգորյան Վ.

Գ- 888 Հուշամատյան-4/ Վ. Գրիգորյան.- Ստեփանակերտ:
Գիգակ սլյուս, 2020.- 176 էջ:

ԱՀ ԱԿԱՀՄ նախագահ Վերա Գրիգորյանի կողմից կազմվող՝ ԱԿԱ թանգարանի «Հուշամատյան» գրքի չորրորդ այս հատորն ընդգրկում է հուշաթանգարան այցելած մեր հայրենակիցների եւ արտերկրից ժամանած հյուրերի գրառումները. նրանց խոհերն ու կարծիքները, որոնք միաժամանակ կազմակերպության 21-ամյա գործունեության գնահատականներ են եւ ցավն ու հույսն ազգովի կիսելու, միմյանց նեցուկ լինելու բացառիկ օրինակ:

ՀՏԴ- 325
ԳՄԴ- 66.5 (5Հ)

ISBN 978-9939-1-0999-2

© Վ. Գրիգորյան, 2020

ԽՄԲԱԳՐԻ ԿՈՂՄԻՑ

Հուշամատյանը անհայտ կորած ազատամարտիկների թանգարանի գործունեության տարեգրությունն է՝ ստեղծված թանգարանի այցելուների անմիջական ու թարմ տպավորությունների տակ կատարած գրառումներից, անկեղծ գնահատականներից ու զգացմունքների ու տպավորությունների արտահայտություններից: Այդ ամենը հուշաթանգարանի բեղուն գործունեության ճշմարտացի արտացոլանքն են, եթե կուզեք՝ այն մարկանց անաչառ ու անկողմնակալ գնահատանքը, որոնք գրառումներ կատարելիս որևէ այլ պարտավորություն չեն ունենում, բացի Հայրենիքի համար ոչ մի բան չխնայած նվիրյալների հանդեպ ակնածանք, հարգանք ու հիացմունք ապրելու ինքնաբուխ մղումից: Ուրեմն սույն հուշամատյանը նաև հարգանքի ու երախտագիտության տուրք է բոլոր նրանց հանդեպ, ովքեր իրենց օջախն ու ընտանիքը, հարազատներին ու հայրենակիցներին պաշտպանելիս անհայտության մեջ են հայտնվել: Եվ այդ զգացումներն արտահայտող բազմալեզու ու բազմաբովանդակ, հուզումնալից ու հակիրճ գրառումները յուրահատուկ ուղերձներ են ոչ միայն անհայտ կորած ազատամարտիկների հարազատներին՝ լցվելու համբերության անսպառ էներգիայով, որպեսզի մի երջանիկ պահի գրկախառնվեն բոլոր նրանց հետ, ում արդեն քանի տարի անդադրում ու անմար հավատով սպասում են, այլև միջազգային մարդասիրական կազմակերպություններին և ռազմագերիների ու անհայտ կորածների հիմնախնդիրներով զբաղվող շահագրգիռ կառույցներին կամ մարմիններին՝ համատեղելու բոլոր ջանքերը հեռուներում դեզերող մարդկանց իրենց ընտանիքների գիրկը վերադարձնելու նպատակի իրագործման շուրջ:

Մեր ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

September 22nd 2014

We warmly congratulate Vera
Arigapian and all who have created
this beautiful museum of remembrance
of those who have not yet returned.
Our hearts break with grief and we
pray that soon there will be peace,
justice and freedom for all people
in this land and region.

And we pray for comfort and
peace for those who are still
missing and who love them.
Caroline Cox House of Lords at HART.

My 9th visit to Artsakh and
many times to here. Our love and our
prayers are always with you as you
endure pain we cannot imagine.
We provide what little we can do...
we do for the need of your loved
ones to be remembered and be free
again.

Father David 22/9/14 Wales, U.K.

Walking around this beautiful museum has
been an incredibly moving experience. One
cannot even begin to imagine the ongoing
pain and suffering of those whose loved
ones are missing. This is my first visit
to Artsakh but these people will always
be remembered by myself and my colleagues.

Kathryn McFaragh 22/9/14 Northern Ireland,
(UK)

On my first visit to Artsakh I have felt so moved to see how you are so beautifully remembering & keeping hope for those who have not yet been found. It is inspiring to see the Armenian & Azeri soldiers working together on a common cause. I was particularly moved to be told stories of the torture and atrocities that have been committed against some of those who have been found. I hope that those who have been sighted are found and that some knowledge of their survival gives you hope.

Sarahtha Hudson 22/09/14 - UK

May your important work bear fruit in the reunion ~~with~~ of lost soldiers and their loved ones - and quickly.

Rob Chudley 22/09/2014 England

Vous avez visité les 2 musées qui évoquent la guerre de 1992-1993 - Ce sont des témoignages étonnants qui montrent la vaillance et le courage des arméniens pour libérer leur pays de tout occupant - Pour cela, ils méritent le respect.

Philippe Claude ~~de~~ Bretagne FRANCE 23/09/14

23/09/14

VERY POWERFUL MUSEUM ON THE LOSS OF SO MANY THEIR FAMILIES GRIEF CONTINUES, VERY GOOD MUSEUM & MAY PEACE LAST IN THE KARABAKH LED LONDON UK.

Je voudrais féliciter les
organisateur de ces
deux musées. L'histoire
leur sera reconnaissante pour
avoir préservé la mémoire
de tous ceux qui ont sacrifié
leur vie pour l'amour de la
patrie et la dignité de leur
nation.

Puisse les générations qui
suivent apprécier leurs efforts,
leur courage et les très nobles
sacrifices consentis par toutes les
familles en deuil.

Avec mon respect et mes
émotions bien profondes.

Հուսով եմ, որ բոլոր տղաները կվերադառնան իրենց ըն-
տանիք և մամաներուն շատ յուզած կլինեն աչքի լույս արձա-
գանքով:

Մարի Գևորգի Կարանիան
24.09.2014թ.

Հոգեւոր անհասկացիկ քրեական զորքերի
զերծումը և արհեստական լուրերի ցրումը
հակառակ է մեր հասարակության հարմարեցման
և անվտանգության համար:
Քննարկելով այս անհասկացիկ քրեական զորքերի
հարցերը, որոնք հարցազրույցի ընթացքում
հարցազրույցի ենթարկվել են, և որոնք այս
պահին հարցազրույցի ենթարկվել են
հարցազրույցի ենթարկվել են:
Հարցազրույցի ենթարկվել են 4/
35. 09. 2014թ.

Ճիշդից ճիշդ խնայող և
արդյունավետ երեխաների
բուհերի գործընկերները:
Պաշտովանքով և հարգանքով
Վերականգնողները!

Վ. Բաբայան 25. 09. 2014թ.

Երբ զանազան աշխարհային ուժերը կարող
ենք մեր հասարակության համար: Յուրաքանչյուր
աշխարհային էությունը կարող է իր
հարմարեցման և իր զարգացման համար:
Սրանք մենք ենք հարմարեցման և ունենում
ենք աշխարհային ուժերը զանազան
աշխարհային իրերը կարող են իրենց
կարող ենք հարմարեցման և իրենց համար:

Պաշտովանքով 2014 25. 09.

Շատ ցավալի այցելություն ունեցանք, երբ հաճախեցինք այս թանգարանը: Յուզված աշակերտներ ենք, բայց միշտ կը մտածինք, որ մեր յախտանակը լավ էր: Միայն լավ մտածելակերբ կը ունենանք: Այս այցելութիւնը ամենիս շատ է ազդէ մեզ, բայց միշտ կը յիշենք և կը մտածենք ամեն զինվորների մասին:

Փոլարն ճեմարան
25.09.2014թ.

Низкий Вам поклон за то, что собрали и представили в одном музее столько фактов из истории Карабахской войны.

г.Саратов
26.09.2014г.

Merci beaucoup pour l'accueil dans ce musée qui témoigne de l'effort de mémoire de cette période. Je revierdrai quand je comprendrais l'Arménien afin de comprendre les subtilités qui m'ont échappées.

Très bonne continuation.

CLÉRENCE ROZENN

ՀԼՐԵՆՍ ԴՐՈՂԵՆ

Une montre m'elto mais se me che du doeur de l'annou si le peuple par un pour si bene. Se ben te que se par un whole.

ALAIN VADA

ՈՂՎԵՐՇ/ՄԵՐՏՈՒ

ՄԳԱԿԱ/ՖՐԱՆԿԻԱ

2 October 2014

Zeer indrukwekkend om hier te zijn.

Casper Arnts & Henriëtte van Donselaar, the Netherlands

Interesting exhibition, makes me really sad

to see this. Schahraz from Berlin, Germany

A truly amazing, albeit very sad, museum

I was quite overwhelmed even though I'm

English. Love & Peace England.

Վստահ եմ, որ կգա մի գեղեցիկ օր, երբ բոլոր անհայտ կորած քաջ հայորդիները կվերադառնան իրենց հայրական տները, և նրանց մայրերի թախծոտ հայացքները կջերմանան: Եթե անհայտ կորած մեր այդ գավակներից շատերը դեռ ողջ են, թող Տերը նրանց վերադարձնի իրենց ընտանիքներին:

**Լեյրենանյր Լեոն Մկրտչյան՝ 50 սպայի հեյր ,
6 -րդ պաշտպանական շրջան, 33651 գ/մ
05.10. 2014թ.**

Համոզված եմ, որ մի օր մեր անհայտ կորած տղաները կվերադառնան հայրենի օջախ, և բոլորի ընտանիքներում կլինեն ուրախության ու երջանկության արցունքներ: Հավատում եմք և սպասում:

**1-ին պաշտպանական շրջան
Լեյրենանյր Գեորգի Արշակյան՝
50 սպայի հեյր
05.10. 2014թ.**

Մենք կասկած չունենք, որ յուրաքանչյուրն, ով այցելում է այս թանգարանը, ներշնչվում է տեղիս ցուցանմուշներով, նկարներով, մեր զինակից ընկերների անուններով... Հպարտ եմ, որ այս քաղաքում կա՝ այս թանգարանը, որը բոլորին հիշեցնում է, թե ինչ ճանապարհներով ենք հասել մեր փխրուն խաղաղությանն ու հետպատերազմյա կյանքի կարգավորմանը:

***Մայր Մարտիրոսյան՝ 50 սպալի հեղ
9 -րդ ՊՇ, 59703 գ/մ ՖՊՊ
05.09.2014թ.***

Մարդն ազատ է լինում հոգով՝ ոչ թե ֆիզիկապես... Ես վստահ եմ, որ նրանք ազատ են եւ մտքով՝ տանը:

***Կապիտան Կ. Բաղդասարյան՝ 50 սպալի հեղ
1-ին ՊՇ 5 ՀԳՄ-ի ՀՀ ԳՕ
05.10.2014թ.***

Ընտանիքն սկսվում է ազատ ու անկախ հայրենիքից: Հայրենիքը մի արժեք է, որով մենք եւ ապրում ենք, եւ հպարտանում՝ նրան ազատ ու անկախ տեսնելով: Եթե չունես հայրենիք, ուրեմն ապրելը անիմաստ է... Այս թանգարանում ես ավելի խոր զգացի, որ հայրենիք ունենալն ու այն պաշտպանելը դժվար գործ է, բայց եւ՝ հպարտություն: Այդ գաղափարի գիտակցումն է ինձ դարձրել սպա, որպեսզի շարունակեմ «հավերժ երիտասարդ մնացած» մեր հայրենասեր տղաների կիսատ թողած գործը: Եվ իմ խղճի առաջ եմ նախ եւ առաջ դա խոստացել ...

Ես՝ 4-րդ պաշտպանական շրջանի երիտասարդ սպա Արսեն Սուրենի Գալստյանս իմ և 4-րդ պաշտպանականի մյուս բոլոր հրամանատարների անունից խորը շնորհակալություն եմ հայտնում հուշաթանգարանի հիմնադիր ու նվիրյալ տիկին Վերա Գրիգորյանին:

***Լեյրենանյա Ա. Գալստյան՝
50 սպայի հեկ
05.10. 2014թ.***

Շնորհակալություն՝ն ԱԿԱՀՄ եւ ԶԱՀՄ հուշաթանգարաններն ստեղծած՝ Անհայտ կորած ազատամարտիկ Սպարտակ Գրիգորյանի մայր Վերա Գրիգորյանին և գոհված ազատամարտիկ Գրիգոր Առստամյանի մայր՝ երջանկահիշատակ Գալյա Առստամյանին, որոնց աշխատանքն, իրոք, արժանի է բարձր գնահատականի: Երկու թանգարաններում էլ իշխում է նույն մթնոլորտը. կորստյան ցավի ամոքում՝ տաք ու բարի հիշողությամբ, նաեւ՝ ուղերձ աշխարհին՝ «Պատերազմներին՝ ո՛չ» կարգախոսով: Մենք այստեղ ծանոթացանք այն քաջարի տղաների հետ, որոնց սուրբ արյամբ են գծվել այսօրվա Արցախի սահմանները: Մեզ համար մեծ պատիվ է, որ շարունակում ենք նրանց պայքարը: Գծված սահմանները մեզ համար սրբություն են...

***2-րդ ՊՇ սպա՝
լեյրենանյա Դավիթ Սյրեփանյան
80 զինվորի հեկ
05.10. 2014թ.***

Համբերություն եմ մաղթում կորստի տեր բոլոր մայրերին, քույրերին, կանանց, տատիկներին...Սուրբ Հոգու մխիթարանքը թող Ձեզ հետ լինի:

Աննա Պողոսյան

Համբերություն և անսպառ ջիղ՝ շարունակելու Ձեր Սուրբ գործը:

Լիրա Մկրտչյան

Տիկին Վերան ասաց, որ առանց Հայաստանի չկա Արցախ, սակայն առանց Արցախի էլ չկա Հայաստան...

Ճիշտ էք, սիրելի տիկին: Ու ես պիտի ասեմ հետեւյալը. Ձեր որդին դեռ տուն չի եկել, որպեսզի մենք էլ տուն ունենանք...

Ժիրայր Անանյան

ՀՀ ԳԻՎ դպրոց

2014թ.

Լավ է, որ պահում եք յոյսը՝ յոյս միր ապագային համար, յոյս միր երազներու համար, ապրէք, մեր մայրիկներ, ձեր աննկուն պայքարով:

Արիս Նալճը

17.10. 2014թ.

Անչափ տպավորված եմ: Աստված լուսավորի բոլոր տառապյալներին: Ձեզ համբերություն և շնորհակալություն լավ գործի համար:

Անի Բաղդասարյան

17.10. 2014թ.

Uli hat mich sehr herzlich empfangen. Ich habe mich
sehr wohl gefühlt und habe viele tolle
Eindrücke mitgebracht. Ich habe
sehr gerne bei euch zuhause
übernachtet und habe mich
sehr wohl gefühlt. Ich habe
sehr gerne bei euch zuhause
übernachtet und habe mich
sehr wohl gefühlt.

Uli hat mich

sehr herzlich

empfangen.

Ich habe mich sehr wohl gefühlt und habe
viele tolle Eindrücke mitgebracht. Ich
habe sehr gerne bei euch zuhause
übernachtet und habe mich sehr wohl
gefühlt. Ich habe sehr gerne bei euch
zuhause übernachtet und habe mich
sehr wohl gefühlt.

091 4777 14

Uli hat mich

sehr herzlich

empfangen.

22/10/2014 Impressive museum, Thanks
for the explanation and
the singing of your granddaughters.

Stephan Uli - Holland/Germania

Խորապես տպավորված ենք հեռանում հուշաթանգարանից... Մենք ողբերգական ճակատագրի արժանացած եւ այս քաջ տղաների շնորհիվ է, որ ապրում ենք ազատ ու անկախ Արցախում: Կփորձենք մեր բոլոր ուժերով պահել ու պահպանել մեզ կտակված հայրենիքը: Արցախը ու Թող այլեւս ու միշտ խաղաղություն լինի հայոց Արցախ աշխարհում:

Վիկտորյա Բախշյան
14.11. 2014թ.

Մենք՝ արցախահայության այն սերունդն ենք, ով վայելում է ավագների արյան գնով ձեռք բերված անկախությունը, այն սերունդը, որը չպետք է որեւէ բան զիջի ձեռք բերվածից... Տիկին Վերա, Ձեր կատարած աշխատանքը շնորհակալության է արժանի, Դուք դարձել եք հավաքական սփոփանքը այն մայրերի, ովքեր սիրով, կարոտով ու հույսով դեռ սպասում են իրենց որդիներին... Հուսանք, որ կգա այն օրը, երբ աշխարհը ճանաչած կլինի Արցախի Հանրապետության անկախությունը, հանուն որի սխրանքի եւ տառապանքի ուղիներով են անցել Ձեր ու բախտակից շատերի գավակները...

Սրեփանակերդի
արհեստագործական
ուսումնարան
18.11.2014թ.

Спасибо за теплый прием.
Терпения и надежды.

Саша Одынов
Москва
18.11.2014г.

9月27日 来2014. 初め 2. 十が11 - カラ10の競争を
知りました。2本左側の人がたかひの事です。もう2本の事
は教養の事です。早くから成りました。
また、完全な解決したわけはなにも思いません。2a 地
平の平和の事訪れる事は12月願います。
2014-11-18 水谷高之(TAKA)

Այցելելով անհայտ կորած ազատամարտիկների հուշա-
թանգարան, այնպես զգացի՛նք, թե նրանք կենդանի մեր կող-
քին են՝ նրանց շունչն զգացի՛նք ու հիշեցի՛նք՝ հանուն ինչի են
կռվել ու... տառապում անհայտ հեռուներում: Կլի՛նի օր էլ, երբ
նրանք կվերադառնան հարազատ օջախները: Եվ նրանց մայ-
րերի արցունքները կլի՛նեն ոչ թե կարոտի, այլ որդուն գրկելու
արցունքներ: Տա Աստված, տիկին Վերա, որ շուտ գա եւ քո
Սպարտակի՛ն գրկելու այդ օրը...

**Սրբիանակերպի Աշոտ Ղուլյանի անվան թիվ 2
հիմնական դպրոցի 2-րդ ք դասարանի դասղեկ
Ս. Գանիելյան, աշակերպներ, ծնողներ
(34 հոգով)
19.11.2014թ.**

Մենք այսօր այցելեցի՛նք Անհայտ կորած ազատամարտիկ-
ների հուշաթանգարան ու... մեծ տպավորություններով ենք
հեռանում այստեղից: Մեզ հետ տանում ենք խորն ու անմոռաց
հիշողություններ: Փա՛ռքդ մեծ լինի, հայ զինվոր...

**Ի. Մնացականյան
22.11.2014թ.**

20.11.2014

香港城市大學 丁在立 先生 敬啟者

丁先生為香港城市大學的校長，希望他能為香港，世界及
中國帶來正面的影響。我謹此致以最誠摯的問候。

祝賀丁先生 20 年 紀念。Good Luck ~

李國祥 謹啟
Lee & N Shinghai, 中國

Թանգարանից ստացած մեր տպավորությունները խորն են, իսկ վերակենդանացած հիշողությունն՝ այրող. ես պատերազմի ժամանակ անհայտ կորածի թոռ եմ, եւ մեր տան դուռն էլ է «միշտ բաց լինում»... Կարոտով ենք սպասում մեր հարազատների վերդարձին:

Ազատամարտիկների հարազատներ, մենք՝ «Հայրենյաց պաշտպան» ԵԿ անդամներս մշտապես Ձեր կողքին ենք՝ պատրաստ ցանկացած պահի աջակից լինելու ...

Հ. Մնացականյան
«Հայրենյաց պաշտպան» ԵԿ նախագահ
80 անդամի հեղ

Միշտ հիշում ենք ձեզ ու սպասում... Միշտ հույս եմ տածում, թե հաջորդ այցիս թանգարան, կլինեն պատից հանված նկարներ... Համբերություն եւ հույս ձեր հարազատներին, տղերք:

Ն. Ասրվաժապարյան
22.11.2017

Մեծ են մեր տպավորությունները թանգարանից...
Չեզ չենք մոռանա:

105 օպերատիվ խ. Աֆյան Անդրանիկ
22.11. 2014թ.

Հուզմունքը խանգարում է ապրումներս ու տպավորություններս լիարժեք հանձնել սպիտակ թղթին: Այս պահին հերոսների ու նրանց թողած ավանդը պահպանելու, նրանց սրբազան գործը շարունակելու հաստատակամությունն ու պարտավորվածությունն ենք զգում:

Կ. Մերգոյան, ՊԲ 40482 գ/մ հզմ
հրամանատար
120 գինվորի հեկ
26.11. 2014թ.

Այս տղաներն իրենց կյանքի գնով պաշտպանել են հայրենի հողը: Եվ մենք նրանց արժանի հետնորդներն ու գաղափարակիցներն ենք:

Շարքային Հովսեփ Գարրիելյան
թիվ 46492 գ/մ
26.11. 2014թ.

Աներևակայելի վշտի, սպասումի, յոյսի ու կարոտի կուտակում կայ այս թանգարանում: Յանուն Հայրենիքի պայքարի հիշատակները այստեղ բացուած են մայրական սրտերի սպասման միջով:

Բարձրեալը թող մխիթարի բոլոր անսփոփ սրտերը, ազատություն պարգևի ողջերին, իսկ ննջեցյալների հոգիները թող լուսավորի:

Շատ թանկ գին է վճարուած խաղաղության համար, վճարուած է մարդկային կեանքերով: Գնահատենք, արժեւորենք և մեծարենք բոլոր նրանց, ովքեր տուեցին մեզ այս հնարավորությունը՝ անհայտ կորած մեր ազատամարտիկներին, մայրերին ու հայրերին:

***Օրհնութեամբ՝
Մեսրոպ քահանայ Արամեան
29.11.2014թ.***

Մենք Այգեստանի միջնակարգ դպրոցի 4-րդ դասարանցիների կազմով այցելեցինք ԱՀ ԱԿԱՀՄ հուշաթանգարան: Անհայտ կորածների նկարները մեծ հուզմունք առաջացրին մեզ մոտ: Երդվում ենք, որ նրանց արժանի հետևորդը կլինենք: Հույս ու հավատ՝ բոլոր որդեկորույս մայրիկներին:

***Դասվար եւ ծնողական կոմիտեի նախագահ
30 աշակերտի հետ
25.12. 014թ.***

Բառեր չեմ գտնում արտահայտելու սրտիս խոսքը, պարզապէս ասեմ, որ հիացած եմ տեսածով ու լսածով...

Փառք ու պատիվ մեր այն հերոսներին, ում համար դեռ այսօր էլ է պատերազմ...

***Շարբային Ռոբերտ Հարոյան
20.01. 2015թ.***

Ինքս լինելով ազատամարտիկի որդի, խորապէս գիտակցում եմ Արցախյան պատերազմի եւ նրանում հայկական կողմի ձեռք բերած հաղթանակի արժեքը... Պարտավոր ենք արժանի լինել մեզնից ավագ սերնդին եւ իր կատարած պատմական առաքելությանը:

***Կրպետ սերժանտ
Վրեժ Էվոյան
20.01. 2015թ.***

Միշտ հիշենք մեր եղբայրների կատարած սխրագործությունը:

Հրայր Հովսեփյան
«Մարտական խաչ» II աստիճանի
շքանշանակիր
23.01. 2015թ.

Փառք Հայաստանին, որ ունեցել է այսպիսի հերոս տղաներ, որոնք կռվել են իրենց հայրենի հողի համար: Հպարտանում եմ Վերա Գրիգորյանով եւ իր բախտակից մայրերով, ովքեր, չնայած սիրտ կրծող կարոտին, կարողացել են ստեղծել այսպիսի թանգարան:

Արթուր Այվազյան
Շուշիի հակաօդային պաշտպանություն
29.01. 2015թ.

Այո՛, «եթե կորցնենք Արցախը, ապա կշրջենք Հայոց պատմության վերջին էջը»... Ուրեմն՝ պահենք այն աչքի լույսի պես:

Մհեր Պողոսյան

Այստեղ մարդ շշուկներ է լսում. «Կարոտե՛լ եմ քեզ, մայրիկ, խոստանում եմ վերադառնալ տուն»:

Աբրահամ Աբրահամյան

Ես ծառայում եմ իմ ընտանիքին եւ իմ երկրին: Հարգանք ու պատիվ՝ այս թանգարանն ստեղծողներին:

Խաչիկ Արսենյան

Թանգարանում բավականին շատ տեղեկություններ ստացա Ազատամարտում անհայտ կորած տղաների մասին:

Ցուցանմուշներով հարուստ թանգարան է:

**Շարբային
Քարիկ Սանասարյան
29.01.2015թ.**

Եթե հայ ես, ապա, վստահ եմ, այս թանգարանը պետք է որ քեզ արիականություն ներարկի՝ տխրության երանգով հանդերձ... Արցախյան պատերազմի գուցե թե կիսափակ էջերից մեկն ես կարդում այստեղ... Որտե՞ղ են այս տղաները, ի՞նչ վիճակում. թշնամին խնայել չգիտե: Հիացած եմ անհայտ կորած ազատամարտիկների հարազատների կամքով ու խիզախությամբ. դժվար գործ է նման թանգարան ստեղծելը, բայց տես որ տղաների հարազատներն այն ստեղծել են:

Կեցցե՛ն, ուրեմն:

Եվ փա՛ռք մեր ավագ եղբայրներին ու նախնիներին, որ պահել են գալիք սերունդներին կտակվելիք այս հողը:

**Կրպսեր սերժանտ Նարեկ Հունանյան
40 զինվորի հեյր
30.01.2015թ.**

36534 գ/մ-ից ժամանել ենք Անհայտ կորած ազատամարտիկների հուշաթանգարան ու շատ տպավորված ենք: Բառերը խեղճ են՝ նկարագրելու համար մեր զգացածը...

**Ավագ սերժանտ Արմեն Չաբյան
100 զինվորի հեյր
02.02. 2015թ.**

Գնացին ու չվերադարձան, եւ նրանց սպասում են հարազատները, սպասում է երկիրը...

Հուշարանգարանի փոքր սրահում տղաների անհնախան գործերն են:

*Չորժով հայրենասիրության նվիրյալները
քանգարանի այցելուների շարքում :*

*Փորձությունների բովով անցած ավագ սերնդի ներկայացուցիչները
փեսանելու և խոսելու շաք քան ունեն:*

*Հուշարանգարանում խոսուն լուրջամբ
ուսմանության կին ծառայողներն են:*

Շարերն են սյարեղ գալիս ընդանիքով...

Տառապանքն ազգություն չի ճանաչում... Արցախի ԱԿԱ հուշաթանգարան է այցելել՝ Ղարաբաղյան պայերագմում անհայտ կորած որդու փեր Թճամարա Այուբովան, ով նաև Ադրբեջանի անհայտ կորած զինվորների հարազատների միության ղեկավարն է :

Չախից առաջինը՝ Հայաստանի քույր - կազմակերպության նախագահ Ռինա Առաքելյանը:

Վարչապետ Արայիկ Հարությունյանը եւ հովանավոր Ճովինար Պեպրոսյանը կտրում են հուշարանգարանի բակում բացօթյա ցուցանմուշ դարձած աղբյուր-հուշարձանի ծալավիներ:

Ժողովրդական խոսք է կյանքը ջրի պես երկար լինի: Աղբյուր - հուշարձանի կողքին կանգնածների գլխում, քերեւս, նույն միտքն է պարզվում՝ առ իրենց կորած որդու, ամուսնու, եղբոր կյանքը:

*«Ղարաբաղ Տեղեկում»-ի տնօրեն Ռալֆ Յիրիկյանը քանդադասնում:
2001թ. հոկտեմբեր*

*Լիբանանահայ Հովիկ Պեպրոսյանը քանդադասին բերած իր նվերով
«Արցախ» անունը կրող գորելենով:*

Գործարար Սեյրան Կարապետյանը նվերով է եկել քանդաքան:

ԱԿԱՀՄ «Հայրենիք եւ հավատ» հուշամեդալը՝ կազմակերպության գործունեությունը հաճախ ու բարեխղճորեն լուսաբանող՝ լրագրող Նորայր Հովսեփյանին:

Յույց փալու շարք բան կա...

Ազատի Հայրունին միշտ զինվորի հեղ:

Մաքրադ սերունդն է այցելել Հուշաթանգարան:

Լինում է եւ հակառակը. երբ թանգարանի տնօրենն է լինում դպրոցներում որպէս Անհայտ կորած զինվորներին նվիրված միջոցառման հյուր:

Երեկոյան կողմ, երբ դադարում է այցելուների հոսքը, մայրը մտնալատությամբ է զրուցում որդու եւ նրա բախարակիցների հետ...

Հուշամեդալի հանձնում եւ համբերության խոսք՝ անհայտ կորած ազատամարտիկի միայնակ մնացած մորը:

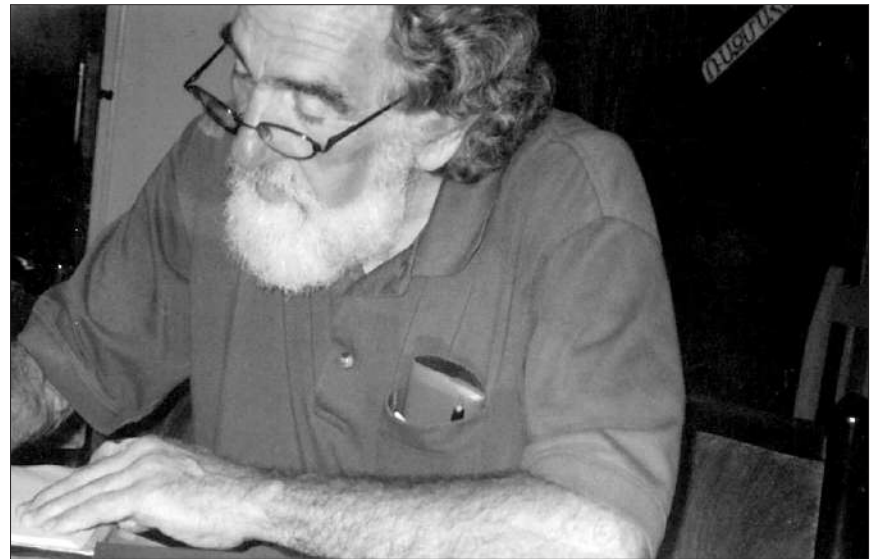
*Մենք կշարունակենք հայրենիքին ծառայելու՝ չեն կիսատ
մնացած գործը, պղաներ..*

*Գործարար Բորիս Բարսեղյանը ԱԿԱՀՄ երդվյալ բարեկամներից է,
պարբերաբար օգնության չեղք մեկնող...քչերից:*

Եկել են արքայաահմանից...

Շրջել է սրահները, և ծնվում է հերթական հուզիչ գրառումը հուշամատյանում...

*Երախտիքը չի անտեսվում... Շնորհակալություն հուշամեդալով
Ֆիլիպիններից ժամանած օգտակարացի այս այցելուն Էպային, նկատեց, որ
քանդարանի բակի ծաղկանոցն ընթացիկ խնամքի կարիք ունի եւ ... ինքնիրեն,
անխոս մտավ այնտեղ ու կարգի բերեց այն:*

*Գիտությունների դոկտորից մինչեւ հավաքարար՝ հոգեկան պարզքի
ճանապարհով...*

*Անհայտ կորածների մայրերի Մարտիության փոնը քանզարանում:
Միջոցառման հյուր՝ բանասպեղծուհի Ժաննա Բեգլարյանը փակ աչքերով
իր աղոթքի հեղ է...*

*Յուզադարակից այսօրվա զինվորների հեղ «խոսում են»
անհայտ կորածների հերոսության «վկաները»...*

**Հուշարանգարան է այցելել ԱՀ ԱԺ նախագահը:
Խոսելիք շար կա...**

Իսկ այսօրն էլ Հայաստանից ժամանած երիտասարդներն են:

*Երիտասարդության հեղ գրուցելը դժվար չէ, կես-խտաբից են հասկանում...
Խաղաղ երկինք ու երջանիկ կյանք բոլորիդ, սիրելիներ:*

*Հուշաքանդարանից՝ անհայտ կորածների հուշարձանի մոտ, որպեսզի, եթե
հանդիսավոր չէ օրը, լռությունն ավելի շատ է լինում, քան խոսքը...*

Գեներալ-մայոր Անդրանիկ Մակարյանի հերթական այցն է քանդարան:

*Երբ հիմնական սակիքն ապսած է, բայց ներքուսր դեռ
շարունակվում է մղորումը...*

Թանգարանում լուսավոր մարդկանց հեղի հանդիպումից մեկնուրբուն էլ է լիցքավորվում լույսով:

«Հույսի կամուրջ» աշակես է կոչվում Հայաստանում գործող այն հասարակական կազմակերպության անունը, որի ղեկավարն իր գորակցությունն է հայրնում Արցախի ԱԿԱՀՄ-ին եւ նրա հուշաթանգարանին:

Պատերազմում անհայտ կորած ազատամարտիկների, պատանդների ու խաղաղ բնակիչների հանրապետական հանչնաժողովի նիստերից մեկը՝ հուշաքանդարանում:

ԱԿԱՀՄԷ այցելել է ԱՀԿ գործող նախագահի անչնական ներկայացուցիչ Անջեյ Կասպրչիկը: Խնդիրները շար են, բայց մայրերին առաջին հերթին հեղաբրբրում է տղաների վերադարձի հարցը...

Գրառում Հուշամատյանում...

*Հայ բանաստեղծն ասել է «մեզ չի հասկանա օրատրերկրացին»
Արի ու քեզ, որ լինում են եւ հասկացողներ: Այս տղաները գրառումից առաջ
երկար մտածեցին... Իսկ երբ նրանց զնայուց անգլերենից
քարգմանվեց տեքստը, բանգարանի աշխատողների աչքերը լցվեցին
երախարագիտության արցունքներով...*

36534 գ/մ-ից ժամանաձև անձնակազմը թախժոտ աչքերով էր ուսումնասիրում ցուցասարահի մշտական բնակիչ ազատամարտիկ տղաներին, ովքեր միշտ կմնան ջահել, ում համար նախախնամությամբ, ավա՛ղ, չի նախատեսված ծերություն... Նրանք չէին մտածում մահանալու մասին՝ մտածում էին... մե՛ր մասին, հայրենյաց ճակատագրի, ազգի հարատևության մասին: Չարաբաստիկ պատերազմը նրանց խլեց մեզնից, եւ մենք երդվում ենք ավարտին հասցնել նրանց կիսատ թողածը:

***Արմեն Կամոյի Ավերիսյան
02.02. 2015թ.***

Ես Արցախյան պատերազմին մասնակցել եմ 1992թ. դեկտեմբերից մինչև 1993թ. սեպտեմբերի 3-ը, երբ վիրավորվեցի Ակնայի (թրք. Ադդամ) շրջանի պոստում... 3 ամիս 15 օր Ստեփանակերտի զինվորական հոսպիտալում էի ... Այժմ պատերազմի 2-րդ կարգի հաշմանդամ եմ, ապրում եմ Ստեփանակերտում: Ինչո՞ւ այսպես՝ հեռվից սկսեցի խոսքս: Որպեսզի հեշտությամբ պատկերացնեք, թե ինչ զգացումներ կլինեն ինձ պատած, երբ այցելեցի Անհայտ կորած ազատամարտիկների հուշաթանգարան: Չխորանալով, սակայն, դրանց մեջ, ասեմ, որ մենք՝ այսօր հայրենիքում ապրելու բախտ ունեցողներս, մեր ժառանգներով հանդերձ, չենք մոռանում նրանց սխրանքները եւ նրանց սուրբ հիշատակը փոխանցելու ենք գալիք սերնդին... Հուշաթանգարանում Արցախյան ազատամարտից պատկերներով (լուսանկարներով) անկյուն էլ գոյություն ունի, ու ես այնտեղ տեսա իմ Արարատ որդուն՝ տանկի վրա, մարտի ժամանակ... Նա հիմա էլ է ծառայում ՊԲ-ում, քարճրաստիճան սպա է, շքանշան ու 10 մարտական մեդալ ունի, բարի ծառայություն մեր բոլոր սպաներին ու զինվորներին:

Թող այլևս պատերազմ չլինի, ոչ-ոք թող չարժանանա այն ծանր փորձությանը, որն անցած պատերազմում բաժին ընկավ մեր անհայտ կորած ազատամարտիկներին: Շնորհակալություն եմ հայտնում թանգարանի տնօրեն Վերա Գրիգորյանին: Երկար կյանք Ձեզ, տիկին Գրիգորյան, ու բարի վերադարձ Ձեր եւ մյուսների անհայտ կորած զավակներին:

Արմեն Կարոյի Հովսեփյան
02.02. 2015թ.

Վերադարձե՛ք տուն, ձեզ սպասում են բոլորը՝ սիրով ու գոբովանքով:

ԳՄՀՏԱՀՏԿ նորակոչիկներ (60 հոգի)
մայրը Լեռնիկ Քամալյանի գլխավորությամբ
02.02. 2015թ.

Միության հարգարժան անդամներ, երկար եք սպասել ձեր զավակների, ամուսինների, եղբայրների վերադարձին՝ հույսը չկորցնելով: Այդպիսին էլ մնացեք... Մենք իրավունք չունենք չսպասելու, նրանք էլ՝ չվերադառնալու: Ուրեմն՝ թող հույսի ճանապարհը լույսով լինի:

ԱՀ ԱՅ խորհրդի նախագահ Ա. Ղահրամանյան,
խորհրդի անդամներ Յու. Ավանեսյան,
Է. Ծաղրյան, Ա. Գարաբյան
06.02.2015թ.

Մենք ձեզ սպասում ենք մեծ կարոտով, վերադարձեք տուն, մեր քաջ մարտիկներ:

ՊՆ 37221 գ/մ սպա՝
ավագ լեյտենանտ Թովմասյան
120 զինվորի հետ
12.02.2015թ.

Արցախ աշխարհում չկա այնպիսի ընտանիք, որն այս կամ այն կերպ հարված ստացած չլինի պատերազմից, բայց անհայտ կորած ազատամարտիկների հարազատների ցավն, իմ կարծիքով, ամենից խորն է... Իմ և իմ համաժառայակիցների անունից դիմելով նրանց՝ ասում եմ. մենք էլ ենք սպասում ձեր որդիների՝ մեր ավագ եղբայրների վերադարձին...

Շնորհակալություն եմ ուզում հայտնել տիկին Վերա Գրիգորյանին, որ այսքան տարի ջանք ու եռանդ չի խնայել՝ ստեղծելու համար այս թանգարանը:

**ՊՔ 46677 զորամասի սպա՝
ավագ լեյտենանտ Ս.Սողոմոնյանի
80 զինվորի հետք
12.03.2015թ.**

Говорят, война не закончилась, пока не похоронили последнего солдата. Спасибо всем тем, кто помогает найти солдат.

**Наталья Мурга,
ИД «Комсомольская правда»
24.03.2015г.**

Ես՝ Ստեփանակերտ քաղաքի բնակիչ Իլյա Աբրահամյանս, իմ անհայտ կորած ազատամարտիկ Գառնիկին շատ եմ սպասել, ու կապասեմ էլի...Սեր տղաները պետք է վերադառնան: Խնդրում եմ պատկան մարմիններին՝ ջանք գործադրեն նրանց տեղը ճշտելու եւ ազատելու համար: Վերջում էլ ասեմ, որ շատ շնորհակալ եմք Անհայտ կորած ազատամարտիկների հարազատների միության նախագահ Վերա Գրիգորյանի՝ երկար տարիների աշխատանքից, մեր հանդեպ ցուցաբերած նրա հոգատար վերաբերմունքից:

29.03. 2015թ.

Հուշաթանգարանի սիրելի աշխատակիցներ եւ հույս ու հավատով ապրող մայրեր, առաջին անգամ ոտք դնելով հիշյալ թանգարանը, լցվեցի հուզմունքով ու հպարտությամբ: Աշխատանքը, որը կատարվել է այստեղ, արժանի է անկեղծ դրվատանքի: Այս թանգարանը թերեւս կարելի է համեմատել հուշակոթողի հետ... Վստահ եմ, որ նրա նշանակությունը տարիների հետ ավելի է արժեւորվելու: Եվ դրա համար շնորհակալություն տիկին Վերա Գրիգորյանին:

Վարուժան Առաքելյան
ԱՀ կառավարության աշխատակազմի
կազմակերպչական բաժնի վարիչ
05.04. 2015թ.

Տեսական սպասման դժվար զգացումը...

Հույսն ու հավատը թող գորավիզ լինեն ձեզ, անհայտ կորած ազատամարտիկների հարազատներ, թող Աստծո ու բոլորիս կամոք մի օր տուն վերադառնան ձեր սիրելիները՝ ամուսին, եղբայր, որդի... Ամեն անգամ մտնելով թանգարանին կից ռազմահայրենասիրական կաթինետը, սիրտս լցվում է թախիծով, բայց եւ դաս առնում...

Հույս ու հավատով սպասում ենք ձեզ, իմ մարտական ընկերներ... Ձեր սիրանքն անմահ է, ձեր անունը՝ մեր սրտերում:

Թիվ 46492 գ/մ 3-րդ գումարտակի
բուժկերի պեպ, ավագ ենթասպա
S.Առաքելյան
04.04. 2015թ.

Спасибо большое, дорогая Вера.
Былы очень интересно.
Всего хорошего.

Елена. я из Германии.
11.04.2015г.

Ստեփանակերտի հ.12 հիմնական դպրոցի 6-րդ դասարանի աշակերտները խորին շնորհակալություն են հայտնում Ձեզ, տիկին Վերա: Հավատում ենք, որ մեր բոլոր քաջարի զինվորները կվերադառնան իրենց տները:

11.04. 2015թ.

ԱՀ Մարտունու շրջանի Ջիվանիի հիմնական դպրոցի աշակերտներս, զինդեկ Հենրիկ Մինասյանի և ֆիզդեկ Արթուր Բալայանի ուղեկցությամբ, այցելցինք Արցախի Անհայտ կորած ազատամարտիկների հուշաթանգարան: Հուզված ենք... Հուսով ենք, թե նրանք մի օր, այնուամենայնիվ, կերեսան, տուն կվերադառնան:

11.04. 2015թ.

Սահմանամերձ վերաբնակեցված համայնքի անունից միանում ենք ձեզ, վշտակոծ մայրեր, և հույսով սպասում տղաների վերադարձին:

Ցանկամ՝ հայոց մայրերի աչքերում այլևս արցունք չերեսա...

Է. Վարդանյան

26.04. 2015թ.

Յարգանք, փառք ու պատիվ՝ բոլոր մեր անհայտ կորածների հիշատակին: Յարգանք Ձեզ, հայ զինվորներ:

Անի Ասատրյան

28.04. 2015թ.

27.04.2015Г.

Дякую! Спасибі, що пам'ятає.

Нехай нікому не буде війни. / Мира всім

Ангеліка, Україна, Івано-Франківська

Бажаю миру в Вашому домі. Війна - це жах який руйнує сім'ї та народи та примушує людей ховати та шукати найблагородніших людських якостей як вразливості та братерства, війна породжує ненависть в людях і породжує слюзу. Тому хотілось би щоб ні ця земля, ні де-інде в світі людям не доводилось бачити війни, а кожен рік приносить доброду, любов та злагоду. Мир Вам. ☺

Олександр Мельник

м. Львів, Україна

27-04-2015

Zur Zufall. Ich bin in einem Haus
für ein paar Tage. Ich bin in
Zur Zufall. Ich bin in einem Haus

Ich bin in einem Haus

am 28. April 2015

Zur Zufall. Ich bin in einem Haus
für ein paar Tage. Ich bin in
für ein paar Tage. Ich bin in einem Haus

April 2015

Ich bin in einem Haus

v. S. 15

Thank you so much for opening our minds and hearts
to the story of Nagorno Karabakh. We leave your
museum with heavy hearts, but with a much
better understanding of the conflict.

- Louise, Geoffrey, + Max

Շնորհակալությունն ձեր կատարած հայրենասկզբի գործի համար: Մեր սերունդը ձեր շնորհիվ տեղեկանում է պատերազմի տարիների իրադարձություններից: Իրոք, ձեր գործն արժանի է ամենաբարձր գովասանքի: Անհնար է նկարագրել այն, ինչ զգում ես՝ շրջելով այս սենյակներով, երբ նայում ես այս նկարներին: Ձեզ հետ միասին սպասում ենք ձեր զավակների հայտնվելուն:

**Գոհար Ավշարյան եւ
Սյրեփանակերպի հ.11 ավագ դպրոցի
10-րդ դասարանի աշակերպուհներ
08.05.2015թ.**

Շատ տպավորված եմք Ձեր ջերմ վերաբերմունքից, տիկին Վերա: Մեզ հաղորդեցիք շատ հետաքրքիր ու սպառնիչ տեղեկություններ տղաների ճակատագրի մասին:

Հնարավորության դեպքում կայցելենք կրկին:

**Սյրեփանակերպի Վ. Չհանգիրյանի անվան
հ.11 ավագ դպրոցի 10-րդ դասարան
13.05.2015թ.**

Mediothek & museum, museumgroep
van de stad: G. Zeplich Amst
01.06.15

Deze presentatie is een belangrijk onderdeel van de
reus stad te: de grote kerk van de stad, op de
kerk van de stad is een belangrijk onderdeel van de
museumgroep de stad te: de grote kerk van de stad
te: de grote kerk van de stad te: de grote kerk van de stad

Uitstap. h. 11 in de stad te: de grote kerk van de stad
03.06.15

juni 2015

Het moeilijk is het om onder woorden te brengen, wat
het betekent om je kind, vader, broer, zus niet meer terug te
zien. En onwetend te zijn over het lot van deze diersbare.
Elke dag is er een van hoop op terugkeer, of 'n signaal,
levensken.

Zelfs het bericht van overleden van de vermiste diersbare
kan een verlossing van de eindeloos lange onzekerheid.

Lia Kleibroek / Holland

Pete Mosch / Holland

8 June 2015

All those men and women who died must be
remembered, and this small, beautiful museum is
a wonderful way to keep their memories alive.

Rudolf H. UK

22/06/2015

Desde España e Italia, gracias por mantener viva la memoria de aquellos que sufrieron el terror y la tragedia de los conflictos. Confiamos en que la paz en Nagorno Karabaj perdure para siempre.

Oruelle Alejandro

24/06/2015

Handwritten text in Armenian script, likely a letter or message.

P. Khabat Vahagn Vahagnyan

27/06/2015

Handwritten text in Armenian script, likely a letter or message.

A. Arseni

Handwritten signature or name.

62015թ. Հայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինում անցավ համա-
 լսումը հարկային փոփոխությունների մասին
 և հարկերի քանակի մասին հարցերի և
 բացահայտման գրեթե ամբողջությամբ
 շեղմունքով Հայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինում
 անցավ համալսումը և հարկային փոփոխու-
 ման մասին հարցերի և բացահայտման
 գրեթե ամբողջությամբ շեղմունքով
 Հայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինում
 անցավ համալսումը (56 4/4/19 7/1/2020)

ՀԱՅԿԻ ԿԱՐԻՆԱ ՎՐԵՒԿԱՆՈՒՄ, ՔՐԻՏԵԼԻ ԵՏՈՒ ՆՇՐԱ ԸՆԴՈՒՄ
 ՆԱԽՈՒՍՈՒ ՔԱՐԱԲԱԾՈՒՄ, ԸՄԵՏ ԵՎ ԵՏԻՄԱՆԱԾՈՒՄ ԸՆԴՈՒՄ
 Կ ՕՐԻՆՈՒ ԸՆԴՈՒՄ, ԿԱՐԻՆԱ ՎՐԵՒԿԱՆՈՒՄ ԵՎ ՆՇՐԱ
 ՔՐԻՏԵԼԻ Կ ԶՈՒՄԸ, ԵՎ ՆՇ ՄԱՐԿԻ ՔՐԻՏԵԼԻՆԸ, ԿՐԻՏԵԼԻ
 ՔՐԻՏԵԼԻ ՈՒՆԸ:

Կրկնաթիվ

Միայն կոնկրետ թվեր չեն կրկնվում
 չեն թվեր չեն կրկնվում, չեն կրկնվում թվեր:
 Կրկնվում թվեր, որ չեն կրկնվում
 ունենալ և այդ թվեր թվեր, որ կրկնվում
 չեն կրկնվում կրկնվում: Կրկնվում
 կրկնվում, թվեր այ կրկնվում: Կրկնվում
 այդ կրկնվում կրկնվում կրկնվում, որ
 թվեր չեն կրկնվում ու կրկնվում
 այդ կրկնվում թվեր:

Կրկն 18/07/20

~~Handwritten text, possibly a name or title.~~

~~Handwritten text, possibly a name or title.~~

18/7/2015

Handwritten text, possibly a name or title.

Handwritten text, possibly a name or title.

Handwritten text, possibly a name or title.

20.07.15

This is a gem of a museum. Beyond history, it conveys the sorrow, pain and hope of those who have lost but continue to hope and love and remember.

21.07.15

Музеи памяти об одной из
федеративных войн 20 века.

В жизни францев нас
столько предков карабачев,
защитивших родную землю,
так и военной талант
командиров и проводимый край.
Карабачцы с целью лидерства
очередные попытки, сомневаясь
на долю армянского народа,
благодаря гению Армения в Армянском
созревает в будущем с гордо
поднятой головой.

Слава нашим героям!
Спасибо, Вере, создавшей этот музей.

Рамик

Тамара Соградова

ст. научн. сотр. ЦИАИ им. П.М. Токмакова,
И.Т.К., г. Москва, Россия

21/VI - 2015

Année après année, Votre Organisation continue d'entretenir la flamme de la
mémoire des disparus de cette triste catastrophe mais importante. Je lui
souhaite de voir un jour aboutir ses recherches et notre travail en votre bien
sécurité.

Thomas Hallin

ICRC

21.07.2015

Արժեք ցուցաբերելիս չպարզ է արտահայտվելու
այն պայմաններում, որով արտահայտվում է
եւ անհատ հոգեկոչ արտահայտվելու
ձեռքով արտահայտվելու:

Ինչ համարում եմ ձեր արտահայտվելու
ձևերը:

Ձեր համարումը...
Արտահայտվելու ձևերն են արտահայտվելու
ձևերը, ձևերը և ձևերը - ԵՊՀ 37- ԵՊՀ 37-
ձևերը...

21.07.2015թ.

Արտահայտվելու

Արտահայտվելու ձևերը արտահայտվելու:
Արտահայտվելու ձևերը արտահայտվելու:
Արտահայտվելու ձևերը արտահայտվելու:
Արտահայտվելու ձևերը արտահայտվելու:
Արտահայտվելու ձևերը արտահայտվելու:
Արտահայտվելու ձևերը արտահայտվելու:
Արտահայտվելու ձևերը արտահայտվելու:
Արտահայտվելու ձևերը արտահայտվելու:

Արտահայտվելու ձևերը արտահայտվելու:
Արտահայտվելու ձևերը արտահայտվելու:

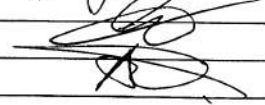
21.07.2015թ.

Արտահայտվելու

How can we begin to express our feelings
after witnessing the photo's and objects on
display. It is a stark reminder to us
that the atrocities of war will not heal
before the missing are retrieved and some
balance is restored. Respect for the
continuous work done here and

the lessons thought to us, who have never witnessed war.

22/7/15 from The Netherlands

It is a very moving experience to see real human beings behind a word like war. It is a very strange feeling to walk around in a zone which has been recently freed by the ones whose portraits we have the freedom and peace to watch now.

Respect for the families, the soldiers and the ones who keep the memory alive.

22/7/15 from Belgium
Brussels.

Thank you for this one of a kind experience and all that you all do for these young men and women who were lost during the war. The distance is here with you, thousands of miles away physically but always next to you spiritually.

-AYF Youth Corps 2015

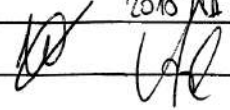
... Gray's message to the world can be found in the words of the poet, 'The world is a stage, and all men and women are but players upon it, they have their exits and their entrances, and one man in his time plays many parts, his acts are seven years long.' Example: 'The world is a stage, and all men and women are but players upon it, they have their exits and their entrances, and one man in his time plays many parts, his acts are seven years long.'

PASATU PICTURUEN PENUNIA GOTTEN OSTEN,

BALAN BITTEGA STA ZOLBONTSUAN PANDA

ESKARO DUGU, 2015 XII / 30

 MIKEL ETA JARE

etel p... 30.07.2015p. l...
Haryudi.

Very interesting museum on the
fallen soldiers of this country.

Frederic Harvey & Stephanie Maesi
Canada.

Thank you for sharing with us, the
sad stories of the missing soldiers.

Greetings from Denmark

Jette Weiss, Cathrine, Ulla and Jakob.

After your visit we have been able to
achieve some significant improvements.
The improvements we have seen since the last
visit are a testament to the hard work of the
Egyptians.

Thank you for your support and assistance
during the visit.

4-09-2015
U.S. Embassy
Cairo - Egypt

Thank you for your kind words and
support. I am a proud American.
Magda Simonian 8-4-15

Dear Mr. [Name],
I am very pleased to hear that
you are well and hope you are
enjoying your trip to Egypt.
Sincerely,
U.S. Embassy
Cairo

04.08.2014

Thank you... for everything...
Thank you for everything!

04.08.2015.

Спасибо, этому месту которое хранит
память павших во время войны
обоим сторонам, своей земли, но будет
всегда благодарна!!! Спасибо за мирную
жизнь! (M.M.)

Een erg indrukwekkend monument
voor de missende soldaten.
Het laat zien hoe vreselijk
oorlog is en het lange wachten
op antwoorden over het lot
van geliefden is verschrikkelijk.
Alle moeders huilen.

Liefs uit Holland
roch & Janneke, 6 augustus 2015

Musée très émouvant et accueil très chaleureux -
Un souvenir inoubliable -
Catherine et Guy Tomas
avec Lise et Clément

Eine sehr emotionale Begegnung. Schade
um diese jungen Leben.
Das Einzige, was uns bleibt, steht
an SIE zu denken. (Julia &
18.08.2015

'15 Een ontroerende en bijzondere plek vol
met waardevolle herinneringen. Dank voor de
hartelijke ontvangst en heel veel goede toezicht!
Floris de Gelder / Jan Willem van Ophemel
Nederland

27/08/2015 Thank you for sharing the stories of the
brave soldiers who fought for this beautiful
land. - Melissa Krasopoulos, USA.

004940-60823764
Architekt, Hans. Dr. Peter Hoffmann
30.08.2015

Dear Mrs. Wera,
I am not an admission but an old
friend of admission,
you are really really here, I am pleased
of you,
Good blood yours
30.08.2015
Nahid Namsbakhsh

5/20/15
Dear Mrs. Wera,
Good luck with everything.
Love
Parvaneh

Handwritten text in a non-Latin script, possibly Georgian or Armenian, including the date 30 08 15 P.

Handwritten text in a non-Latin script, possibly Georgian or Armenian.

2th ...
Museum ...
5/09/2015

Honor to those who fight & protect
this land. wish Artsakh peace.
Teresa Leung
(Hong Kong)
September 21, 2015

Wszystkiego, co najlepsze i mnóstwo spokoju
wszystkim mieszkańcom Górskiego Karabachu -
Klat, Vardaguz, POLA
September 22th, 2015.

Handwritten text in a non-Latin script, possibly Georgian or Armenian, including the date 19 09 15 P.

It is the first time I saw
such a big collection of
1. Sarmatian. It is very
big and very good,
T.K. I saw it in the
2005 and I saw it in the
collection of the
big collection of the

30.03.2015

Abbasov Nura

A VERY MOVING MUSEUM. LIKE OTHERS
BEFORE ME I WISH ARTSAKH PEACE.

1/10/2015

STEPHEN POWELL WALES

I wish artsakh peace to find the
museum an invaluable asset.
Tom Kinsella (Melbourne, Australia)

04.10.2015

Ես ջանք արձակագրում եմ արհեստագործական
թիվ ծեփ ջանք կարգադրել արհեստագործական
և ծեփ արհեստագործական

04.10.10

Արհեստագործական և արհեստագործական: Գրականություն, որ չպիտ
լինի կարգադրել և արհեստագործական: Իրեն պիտակարգադրել
զանք և արհեստագործական և արհեստագործական գրան-
քանի: Կարգադրել և արհեստագործական և արհեստագործական
և արհեստագործական 391384/15 և արհեստագործական
և արհեստագործական: և արհեստագործական և արհեստագործական

Muy interesante el museo. Es importante
mantener el recuerdo de aquellos que
desaparecieron en la guerra. Espero que
las familias puedan algún día tener
noticias de sus seres queridos.

Gracias por la hospitalidad.

Susana (España) 5.10.2015.

Herzlichen Dank für den freundlichen Empfang!
Höflich die Familien der Aufständischen von ihren
verwandten wahren, insbesondere über den Verlust
ihre Angehörigen zu teilen. Ich wünsche allen
Menschen der Region Frieden!

Maximilian, Wien / Österreich 05/10/15

שלום לכולם

ALIZA & MENHEM

ISRAEL

Над музеем брешељница, што је врло
убаво и интересно!
Благодарим се проф. Р. Ђукићу за
09.11.2015.

09.10.2015p.

Հիմնականում արդեն քաղաքացիական պատերազմի արդյունքում հայաստանի տարածքի մեծ մասը փակված է զինվորական զորքերի կողմից: Հայաստանի արևմտյան մասերում, ինչպես նաև Երևանի մարզում, զինվորական զորքերը կարգավորում են իրենց գործունեությունը: Երևանի մարզում, ինչպես նաև Երևանի մարզում, զինվորական զորքերը կարգավորում են իրենց գործունեությունը:

Արտ. ըստ ընդ. Արց. Մոսկովսկու Դ. Բ. Գ.

Այս պահին Հայաստանի զորքերը կարգավորում են իրենց գործունեությունը: Հայաստանի արևմտյան մասերում, ինչպես նաև Երևանի մարզում, զինվորական զորքերը կարգավորում են իրենց գործունեությունը:

14.10.2015 Freedom for Abkhaz!

Anne-Laure et Marie-France

14.10.2015

Liri me bashkim! Rrnoft Artsakh i lire! Arbëri nga Kosova, Albania

愿卡拉巴赫没有战争，永远和平，感谢善己的卡拉巴赫人。

高超 中国
China, chongqing
16.10.2015

16.10.2015 BOSTJAN, SLOVENIA

16.10.2015 May all their souls rest in peace and never be forgotten. Germany, Klaus Meyer.

May all their souls rest in peace
and never be forgotten.
Germany, Klaus Meyer ...

MRZ. 7-1-S J. Meyer
17.10.18p.

May all their souls rest in peace
and never be forgotten.
Germany, Klaus Meyer ...

May all their souls rest in peace
and never be forgotten.
Germany, Klaus Meyer ...

26.10.2015թ. «Հայաստանի դուր» ֆունկցիոնալ
հարցազրույցի 2-րդ մասը

Հարցազրույցի 2-րդ մասը
այս ֆունկցիոնալ հարցազրույցի
մեջ քննարկվում է հայաստանի
և Արցախի միջև առկա հարաբերակցությունը,
այդ թվում նաև հայաստանի և Արցախի
միջև առկա հարաբերակցությունը
և այլն: Այսինքն, հարցազրույցի
մեջ քննարկվում է հայաստանի և Արցախի
միջև առկա հարաբերակցությունը:
Հարցազրույցի 2-րդ մասը
հարցազրույցի մեջ: Հարցազրույցի
մեջ քննարկվում է հայաստանի և Արցախի
միջև առկա հարաբերակցությունը:
Հարցազրույցի 2-րդ մասը: *David*

All we have to decide is what to do
with the time that is given to us, and
Soldiers have already decided to protect
all our nations, that is why we are proud
to be soldiers of Armenia and Nagorno
Kharabagh. David Keshishyan

Մենք պետք է որոշենք, թե ինչ
ենք անում այն ժամանակ, երբ
ժամանակը տրված է մեզ, և
սպորտիստները արդեն որոշել են
թե ինչ անեն: Մենք արդեն որոշել ենք
այն, ինչով պետք է պաշտպանվենք
և պաշտպանվենք: Մենք արդեն որոշել ենք
այն, ինչով պետք է պաշտպանվենք:

14.04.2016 թվականի 14-րդ հունիսի

Երիտասարդությունն է երկիրն առաջ փանող ուժը:

Կարողով ու սպասումով...

Բարչրասպիճան սպաներով քանդարանում: Կենդրոնում՝ հրեականային առանձին բրիգադի հրամանատար, գնդապետ Գրիգորի Մահակյան: 2019թ. հոկտեմբերի 10:

Վաղվա օրվա առջև պատրաստանապիտոքյան զգացումով..

Այսպես է ծնվում հուշամատյանը օրից օր, մարդուց մարդ...

Պարմական գիտությունների քեկնածու, դոցենտ Սիեր Հարությունյանը «Հուշամատյան-3» գրքի շնորհանդեսին:

«Զինվոր» ՀԿ-ների համակարգող խորհրդի նախագահ Մարգարիտա Խաչատրյանի հերթական այցը ԱԿԱ հուշարանգարան:

Երբեմն նաև սովորական օրով է սիրտը նրանց ցանկում ցղանների հուշարձանի մոտ...

Ծաղիկներով այց Անհայտ կորած ազատամարտիկների հիշատակի օրը:

Արցախի ճակատագիրը, որի էջերից մեկն էլ ԱԿԱ հուշարանագարանն է, շարժարերկրագիծների է հեղաբրբրում, եւ ոմանը հուշարանագարան են գալիս նույնիսկ փեւագրիչ սարքերով աշխարհին պատմելու համար մի բուռ հերոսական ժողովրդի կամքի ու նպատակի մասին:

ԱԿԱՀՄ ղեկավար ու քանգարանի հիմնադիր Վ. Գրիգորյանի ժպիտը խոսում է այն մասին, որ Անհայր կորած ազգաբանագրությունների հուշարանգարան հենավոր Փարիզից այցելության է եկել նա, ում վաղուց գիտեն մայրերը՝ Հակոբ Գույումճյանը:

Ամենայն խոնարհումով...

Գնդապետ Բարեղամ Մուրադյանը՝ սպաների հետ:

Անգնահատելի է հայրենիքի նվիրյալ անչանց բարոյական աջակցությունը...

*Գնալով պակասում է որդիներին սպասող ծնողների քիվը...
Այս շաբթից արդեն բացակայում են երկուսը:*

*Տեսածի փոպավորություններն են կիսում... Նրանք շաբ բան են փեսեյ, այդ
թվում երեք պատերազմ երկրորդ համաշխարհային, մեզ համար երկրորդ
ճեւակերպմամբ՝ Հայրենական մեծ, այնուհետեւ Արցախյան Ազատամարտ եւ
Ապրիլյան քառօրյա... բնդ որում առաջինի ռազմաճակատներում թրծվել են
նրանց ջահել հոգիները:*

ԱԿԱՎ-ը, քանգարանով հանդերձ, համագործակցում է Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեի Ստեփանակերտի գրասենյակի հետ: Նյութական աջակցություն վերջինիս կողմից:

Գրենական պիսույրներ՝ Գիպելիբի օրվա առթիվ:

Վախելիք, փոքրիկ, ուրախությունը...

Տոն օրերին ինչն'ի չէ...

Գե, իսկ Ամանորին հարկապես...

«Տար սրբով» աշակերտ միջնորդին սպասում է քանդարանի աշխատողների երախարագիտությունը:

Հուշով, այո, սպասում ենք ձեզ...

Զինվորի գրառումն՝ առավել բանի...

Օրինակելի զինվորին՝ ԱԿԱՀՄ պարվորդիրը՝ հենց քանգարանային սրահում..

ԱԿԱՀՄ 6-րդ համագումարը: 2014թ. հուլիսի 14:

Միշտ էլ հուզիչ է լինում գե՛ն. Իվանյանի անվան ռազմավարժական ուսումնարանի սաների հեղ հանդիպումն այսօրեղ:

Թանգարանն այլևս իրենց չվերադարձած զավակների հիշարարի Կունն է, ուրեմն՝ բոլոր ներս մտնելուց առաջ այցելուների աչքը բակի ծաղիկների և գարնի...

Ամենատաղի լսարանի հեղ...

*Պաշտպանության բանակի հրամանատարի հեղ Կարելի Է Կիսվել
ամենակարևոր հարցով ...*

Արիության դաս բանգարանում:

Ամենատշաղիբ յարսանի հեղ...

Գառ հայրենյաց

*Զինվորականներին այսպեղից հաճախ են ճանապարհում
հուշանվերներով, գրքերով:*

Իրն՞ր, թե՞ մասունքներ...

Հայաստանից եւ արտերկրից...

Հրաչյա Քեզարյանի հանդիպումը անհայտ կորած ազաբանարարիկների ծնողների հետ:

03.11.2015г. Сегодня я посетил музей
памяти безвестно пропавших и
погибших в Карабахской войне
и освободительной борьбы. Я очень
впечатлен и нет края моим
эмоциям. Вновь увидев эти ред-
кие и исторические фотографии
я вновь чуть не пролезу под зем-
линой те ужасные дни (тогда
мне было 5-6 лет). Хочу побла-
годарить в частности Веру Армасов-
ну Григорян и всех тех кто прини-
мал участие в создании такого му-
зея. Хотел бы, что благодаря таким
музеям и организациям молодежь
сегодня и гости столицы могут
увидеть более визуально и представи-
тельно, что происходило в те самые
ужасные годы войны.

И в завершение хочу пожелать
всем молодежи, тем молодым и
мужественных ребят здоровья, терпе-
ния и все пока еще раз надеюсь,
на возвращение своих кровных братьев,
т.е. сыновей. Я очень надеюсь, тем
это увиди в музее. Да и Бог, злоба
нам народ врагь прощает и по-
добное не повторяется.

Григорян Давид Эдуардович
david.grigoryan.86@bk.ru (Визитка)

04.11.2015.

հայտնում այս բանաբանը, սեղ ինքնակ
յամ սարկյիկ, որ ունեւ դեռ անհայտ խրատներ,
որոնց արտաբան եւս անհայտներ: Բայց ինքս
զգուշան լինի, որ հրահ շարունակը քան
դաստան:

Հրատան ի, որ խոսքով անգամ
այդպէս, արտակր իրարարարներ լինի:

Խրատի ժգտ. գրքով արտերսեր
vii - ix - x
Կ'ընթերցե՛ք իմ իրարարներ
Կ'ընթերցե՛ք իմ իրարարներ

05.11.2015

Ինքս իմ անգամ եւս այդպէս այս խրատներ
գրքով արտ եւս քան ի իրարարներ:
Տարիներ այս խրատներ արտ իմ
իմ իրարար եւս իրարար, իմ իմ
Իմ իրարար արտ իրարար արտ
արտարարներ իմար:

Միկ Գոցար

11/2015

This was an interesting museum which gives an
insight to the history of the war with the
Photos which give you a idea of what happened
and to remember the fallen soldiers.

David Black

Molto emozionante! È importante ricordare
ed onore di ho combattuto per la libertà

16.11.15p.

16.11.2015
Many people missed... It's too sad.
このように悲しい出来事が起こるとは... 祈るばかりです。
世界が平和でありますように Yuki JAPAN.

7. Praying for peace.

19.11.2015

Many people missed... It's too sad.

このように悲しい出来事が起こるとは... 祈るばかりです。
世界が平和でありますように Yuki JAPAN.

19.11.2015

Many people missed... It's too sad.
このように悲しい出来事が起こるとは... 祈るばかりです。
世界が平和でありますように Yuki JAPAN.

20.11.2015p.

Many people missed... It's too sad.
このように悲しい出来事が起こるとは... 祈るばかりです。
世界が平和でありますように Yuki JAPAN.

2. G. Praying for peace.

Приветствуем Вас, и надеемся, что вы будете рады
познакомиться с нами лично. Не упустите шанс, а именно:
II международный фестиваль 1983-1984. В котором
Ваша роль будет не малой.

Мы с вами дружим с момента начала,
и вы будете рады видеть нас в будущем. Вспомните
вспомните начало XX века и вы будете рады.

До свидания, уважаемый, *[Signature]*
21.11.2015

Спасибо вам за то, что вы сделали для нас,
и мы будем рады видеть вас в будущем. Вспомните
вспомните начало XX века и вы будете рады.

До свидания, уважаемый, *[Signature]*
21.11.2015

Приветствуем Вас, и надеемся, что вы будете рады
познакомиться с нами лично. Не упустите шанс, а именно:
II международный фестиваль 1983-1984. В котором
Ваша роль будет не малой.

新居世書年. 同字位. 人其字位.

12.7.2005

Out

Исследованы восточные районы
восточной части восточной части
восточной части восточной части
восточной части восточной части
восточной части восточной части
восточной части восточной части
восточной части восточной части
восточной части восточной части

восточной, восточной, восточной ...

восточной восточной восточной

восточной восточной восточной
восточной восточной восточной
восточной восточной восточной

восточной восточной восточной
восточной восточной восточной

16.12.2015г.

Ураш и Губага б.д. ачыраа? Ш.д.
рун.гараань арыттардагы: Ураш Губага, Ураш
ахрыт, Губага, Ураш, Ш.д. ачыраа?
ахрыт, Губага, Ураш, ахрыт, Губага, Ураш
ахрыт, Губага, Ураш, ахрыт, Губага, Ураш
ахрыт, Губага, Ураш, ахрыт, Губага, Ураш
ахрыт, Губага, Ураш, ахрыт, Губага, Ураш

Ураш ахрыт, Губага, Ураш, ахрыт, Губага, Ураш
ахрыт, Губага, Ураш, ахрыт, Губага, Ураш
ахрыт, Губага, Ураш, ахрыт, Губага, Ураш
ахрыт, Губага, Ураш, ахрыт, Губага, Ураш
ахрыт, Губага, Ураш, ахрыт, Губага, Ураш

18.12.2015г.

Благотворителю организаторов музея
за верность сохранению с
историей страны и покаянием
теми, кто встал за свободу народа.
Искренне Ваши, кто те, кто
прежде без вести, теми найдены и
вернулись домой!
Соболева Ксения
Аверина Мария
Россия, Пермь

26.12.2015

This museum is a living memory
of those who fought and sacrificed
their lives for freedom and inde-
pendence. It was a very touching
experience to visit this place.
Long live free and independent ARZAKH.

Kinga & Ivan G.
Eysturland Eysturland
Klaksvik, Fance Islandas

30.12.2015թ.

Ներսես զանգ ապարանգրված Ներսեսի
գևմ շար բան ունի ապարանգրվում այսպիսի
կեր :

Ներսեսի կորուստ ապարանգրված
Չմի գայու Ե՛ք՝ առաջը պարտվոյն
Ներսեսի այսպիսի զոչարիկ ունի ունի
գնդկոնքաւն զապարանգրված : Գ՛ք որ Զեր շունչ
Կ պարանգրված կայսի և կարանգրված
Տեր Նոսր Եսրկերի ..

Գրքի՛՛՛ . . .

Կգու՛՛՛ . . .

Ներսեսի ապարանգրված կերանգրված կեր
Ներսեսի զանգ յնչ կեր քան յնչով Զեր կրթանա
կայսի, սրկեր՝ ապարանգրված յնչ :
Քայսի Ներսեսի կրթանա յնչ, սրկեր
ապարանգրված կր անկերի ունի ունի

...niepobyt f... g... z...
...niepobyt f... g... z...
...niepobyt f... g... z...

...niepobyt f... g... z...
...niepobyt f... g... z...
...niepobyt f... g... z...

...niepobyt f... g... z...
...niepobyt f... g... z...
...niepobyt f... g... z...

18.01.2015 Wnien d...
18.01.2015 Wnien d...

...niepobyt f... g... z...
...niepobyt f... g... z...
...niepobyt f... g... z...
...niepobyt f... g... z...
...niepobyt f... g... z...
...niepobyt f... g... z...
...niepobyt f... g... z...
...niepobyt f... g... z...
...niepobyt f... g... z...
...niepobyt f... g... z...

Our heart cry with yours and we
long for the return of your sons, brothers
and fathers. Thank you so much for
this project of love and honor. Through
knowledge the light shines forth.

Alexander Schaller 21.01.2016
Alex Schaller, USA

Thank you for sharing your story with me.
More than anything I wish for peace in
this world so that these things will never happen
again.

Mary, USA 22.01.2016

Спасибо за то, что храните
нашим о солдатах, честно и верно
охраняющих своего Родины! Пусть
Бог утешит вас и защитит,
гаст мир на этой земле.

Милена Шаллер, Россия. 26.01.2016

СЪЕДИНЕННЫЕ ШТАТЫ АМЕРИКИ ПО МЫСЛИ 1-02-2016
МОНТА

Вечная память героям!!!
11.09.2016 Russia, Moscow
fist

Мы помним всех наших бойцов
Спасибо что храните память о них
11.08.2016 Ирина К.И. Брелан

Our heart cry with yours and we
long for the return of your sons, brothers
and fathers. Thank you so much for
this project of love and honor. Through
knowledge the light shines forth.

Alexander Schaller 21.01.2016
Alex Schaller, USA

Thank you for sharing your story with me.
More than anything I wish for peace in
this world so that these things will never happen
again.

Matt, USA 22.01.2016

Спасибо за то, что храните
память о солдатах, честно и верно
охраняющих свою Родину! Пусть
Бог укрепит вас и защитит,
господь мир на этой земле.

Милена Шаллер, Россия. 26.01.2016

Спасибо за организацию по всему миру 1-02-2016
Минна

Вечная память героям!!!

11.09.2016 Russia, Moscow

And

Ma minna all our fallen soldiers
Спасибо за то храните память о них
11.08.2016 Кристина Р.И. Брески

Не помню те мгновения
Как среди очей
Отражением своим
Ты стала мне.
Как я вытесни, будет знать
Только мой с тобой
Своею ты пришла тогда,
Как никто другой.

С любовью и уважением

Олександрова Тамара

Олександрова 07.03.16

Милда, м. 21.03.2016

Милда, м. 21.03.2016
С любовью и уважением
Олександрова Тамара

Олександрова Тамара
07.03.2016

Նորի՛ց ձեզ հետ ենք, ձեր կողքին: Այստեղ ասես մի ուրիշ մարդ ենք դառնում՝ ավելի խոցելի ու միաժամանակ ավելի ուժեղ ու հավատով լցված...Եվ հեռանում ենք այստեղից՝ հույսով լեցուն: Թանգարանն օգնում է մեզ ապրելու, արարելու, դիմակայելու կյանքի դժվարությունները:

Վերադարձե՛ք, տղաներ, մեր երազանքն իրականություն դարձրեք:

Ժենյա Մնացականյան

Եվս մեկ հանդիպում՝ Անհայտ կորած ազատամարտիկների հարազատների հետ: Սրտաճնլիկ պահ է: Նրանց աչքերում միայն սպասում է արտացոլված: Նայելով այդ սպասող ու հույս չկորցնող աչքերին, ուզում եմ ասել. «Միրելինե՛րս, շարունակեցեք հուսալ ու հավատալ...»: Թող այս գարնանային օրը ձեզ պարգևի առողջություն և էլ ավելի արիակամություն: Վերադա՛րձ ձեր հարազատներին: Աստված բոլորիդ պահապան:

***Փիրուզա Գասպարյան
ԱԿԱՀՄ Հաղորթի մասնաճյուղի
ներկայացուցիչ
24.03. 2016թ.***

Ինչ էլ որ ասենք, այս պահին չի ամոքի ձեր վիշտը, ուստի մաղթում ենք պարզապես ամուր առողջություն եւ հույս ու հավատ....

***Անահիտ Ա. Սահակյան, Լ. Ղուլյան,
Ք. Հարությունյան, Ն. Աղաբալյան
24.03. 2016թ.***

25.03.2016թ

Անկրե պետե եւ շատ բարձր
եւ գեշտարած ճիւղ հասարակ
արհարարութեա, որոնք եւ ար խաւ-
արացի ճիւղ հար: (հարաւ) ճիւղ ճիւղ
առողջարարութե քառ ու հաճեցարարութե:
Եւ հաստեղատարար գրեւ իմ արհարար
արդեւ ու հաճեցարար ճիւղ:

Հարաւարար

Հարաւարար ճիւղի ճիւղի ճիւղի,
հաճեցարար արհարար, ար ճիւղի,
Արհարարութե արհարար ճիւղի
արհարար արհարար արհարար:

Արհարար ճիւղի եւ արհարար
արհարար արհարար արհարար,
արհարար արհարար արհարար
արհարար արհարար արհարար:

արհարար եւ արհարար, արհարար
արհարար արհարար արհարար,
արհարար արհարար արհարար
արհարար արհարար արհարար:

Հարաւարար արհարար արհարար

Հարաւարար

Արցախ, իմ հայրենիք... Եղել ես, կաս ու կլինես մերը:
Եկել եմ Բուլղարիայից: Ամբողջ բուլղարահայությունը կանգ-
նած է ձեր կողքին, իմ արցախցիներ:

Արմինե Գրիգորյան
Գեորգի Դմիտրով
13.04.2016թ.

Հպարտ եմ մեր տղաներով... Եվ խոնարհվում եմ նրանց
ծնած մայրերի առջև: Աստված մեզ հետ է, մեր գործը՝ արդար
և օրինական:

Չ. Մարիաննա
14.04.2016թ.

Հույս ու հավատով եւ կարոտով սպասում ենք ձեզ, մեր սի-
րելիներ: Աստված տա, որ բարին կատարվի ու մեր մայրերը
երբեք չսգան իրենց կորած զինվորների համար: Խաղաղու-
թյուն մեր Արցախ աշխարհին: Տղերք, իմացեք, որ սպասում
ենք ձեզ...

Ա. Աղաջանյան
Արցախի պեյրական համալսարան
14.04.2016թ.

Ես գոհված ազատամարտիկ Մարտիկ Վարդանյանի որ-
դին եմ եւ ասում եմ՝ մենք բոլորս արդարությա՛ն մարտիկներ
ենք եւ մեր գործը հասցնելու ենք իր պատմական ավարտին:

Արման Վարդանյան
ք. Վեդի

Հպարտ եմ իմ մարտական ախպերներով: Մի օր միասին կլինենք հայրենիքում...

Մայր Սենիկ Գրիգորյան
«Հայոց արժիվներ» դասակի հրամանատար
30 պարվիրակի հեղ
Շիրակի մարզ

Տպավորված եմ այցից... Երկակի ապրումներ ունեցա՝ սրտի ցավ եւ հպարտություն... Ցավ՝ որովհետև նրանք մեզ հետ չեն, հպարտություն՝ որ նրանց կիսատ գործը շարունակում են այսօրվա մեր հերոս երիտասարդները: Հիացած եմ թանգարանի հարուստ ֆոնդով գեղեցիկ ձևավորված սենյակներով, հետաքրքիր ցուցանմուշներով, տիկին Վերայի սիրալիր ընդունելությամբ: Թող աշխարհում էլ չլինի պատերազմ, ոչ մի մայր չկորցնի որդուն:

Մարգարիտա Թարանյան
«Մարտական խաչ» 2-րդ սարիճանի սպայեր
25.05.2016թ.

Թող հավերժ խաղաղություն իջնի Հայոց այս եզերքի վրա, եւ տուն վերադառնան մեր անհայտ կորած զավակները:

Սրեփանակերտի թիվ 12 դպրոցի
ուսուցչական և աշակերտական կոլեկտիվ
27.05.2016թ.

Հիացած եմ հեռանում թանգարանից, այն մեծ ջանքերի արդյունք է, ու ես շնորհակալություն եմ հայտնում նրա տնօրենին... Թող ոչ մի մայր այլևս արցունք չթափի ու աչքը կարոտով չմնա: Թող մեր հերոս տղաները տուն վերադառնան: Անցած դարի 90-ական թվականների հայ ազատամարտիկների նման հանուն հայրենյաց, հանուն Արցախի հերոսաբար կռվեցին եւ Ապրիլյան քառօրյա պատերազմի հերոսները: Խիզախորեն մարտնչածների թվում էր եւ շարքային Ժորա Արթուրի Եսայանը: Պահե՛նք մեր հողերը սերնդեսերունդ...

7.06.2016թ.

Լինելով գոհվածի եղբայր, ես լավ գիտակցում եմ, թե ինչպիսի ցավ է գավակ կորցնելը: Թող լինի այնպես, տիկին Վերա, որ ձեր ու ձեր բախտակիցների աչքերում այլևս արցունք չերեւա, իսկ եթե երեւա, ապա այն լինի երջանկության զգացումից ծնված...

**Գեորգ Միրզոյան
12.06. 2016թ.**

Շատ հուզվեցի, երբ տեսա ձեր կատարած աշխատանքի արդյունքը: Մի պահ վերապրեցի մեր անցած ցավը: Վստահ եմ, որ այսօրվա մեր այցը թանգարան մեծ հետք կթողնի որդու սրտում՝ որպես հայրենիքի սպազա զիվորի...

**Էռնեստ և Գենիս
20.06.2016թ.**

Մեզ համար հայտնի ու անհայտ հերոսներ չկան... Ոչ ոք չի մոռացվի, և ոչինչ չի մոռացվելու՝ քանի մեր սերունդներն ապրում են Հայկական լեռնաշխարհում:

**Սառա և Լուսինե
23.06.2016թ.**

Խորին շնորհակալություն այն բոլոր մայրերին ու հայրերին, ում որդիները ժամանակին զինվորագրվեցին հայրենիքի պաշտպանությանը եւ մեր ժողովրդին ազատեցին օտարի լծից: Համբերություն մեր անհայտ կորած ազաամարտիկներին, թող լինի մի օր՝ նրանք տուն վերադառնան:

Խոնարհվում ենք տիկին Վերա Գրիգորյանի առաջ՝ այս թանգարանն ստեղծելու համար:

**Երևանի թիվ 36 դպրոցի 120 աշակերտ
26.06.2016թ.**

Մեծ է թանգարանի դերը երիտասարդների ռազմահայրենասիրական դաստիարակության գործում: Նման հաստատությունների կարևորությունը կայանում է նաև նրանում, որ գալիք սերունդը տեղեկանում է, թե ինչով է ձեռք բերվել մեր ազատությունը: Մեզնից յուրաքանչյուրի պարտքն է շարունակել մեր գոհված եւ անհայտ կորած ազատամարտիկների կիսատ թողած գործը: Դրանով իսկ ցույց տալով, որ մենք նրանց չենք մոռացել ու չենք մոռանա:

**Հովիկ Ավանեսով
Սյեփանակերտի Մեսրոպ Մաշտոց
համալսարանի դասախոս
20 ուսանողի հետ
30.06.2016**

27.06.2016
Вера, Ваш список оказался за нас, что
бы очень и очень приятно. Спасибо
ваше дело.
Медведь и мы все вместе
кучево не забываем!
Stasia Budair,
Jedwabie, POLSKA
Jedwabie, POLSKA

Thank You!

A fascinating museum and memorial
to the tragic events that shaped
this beautiful nation. Thank you
to the people of Nagorno Karabakh
for opening their hearts to us!

Jakob van de Wiel, AUSTRALIA
27th June 2016

JAKOBVANDEWIEL @ GMAIL.COM.

Дардуйамы за лекцыя гісторыі,
маці і працяжніц

Бздрачона і Пабла

Лася
Зорыт
Халдэт
Нанта

Дардуйамы за лекцыю гісторыі,
маці і працяжніц
Бздрачона і Пабла
Лася
Зорыт
Халдэт
Нанта
28.06.16г.

Բառեր չեմ գտնում արտահայտելու զգացածս...Մեր զոհված եւ անհայտ կորած ազատամարտիկներից յուրաքանչյուրը հերոսության իր բաժինն է իրագործել անցած պատերազմում, ու մեր պարտքն է անպարտ պահել Արցախ աշխարհը: Դա՛ կլինի տղաների հիշատակի պահպանության լավագույն ապացույցը:

Ասպրամ Շադյան
Հաղորւթ
04.07.2016թ.

Միրելի Վերա, Ձեր հիմնադրած թանգարանը, Ձեր սկսած գործը, Ձեր գաղափարներն այնքան բարձր են եւ սուրբ, որ բառերը տկար են՝ արտահայտելու համար դրանց արժեքն ու ...մեզ տիրող զգացմունքն այս սրահում:

Գերի Դևոյան
04.07.2016թ.

Ապրումների, զգացմունքների ավելոծված ծով՝ ահա ինչ եմ զգում այս պահին իմ հոգում...Ձեզ մաղթում եմ ոգու անխոցելիություն: Հուսով եմք, որ Սպասումը կարդարացնի իրեն:

Հասմիկ Մուրադյան
08.07.2016թ.

Մենք եկած ենք հեռավոր Ավստրալիայից և շատ հպարտ ենք մեր Արցախով: Հավատում ենք, որ առանց Արցախի Հայաստան գոյություն չունի: Ձեզ մաղթում ենք առողջություն և հաջողություն:

Նաշիկ Մկրտչեան, Սոզան Մանճիկեան,
Սաֆո Պասմաչճեան
09.07.2016թ.

amazing and with the help of wonderful organizations like this hopefully one day we can have peace.

Ըստ շնորհակալության.

~~Գրք~~ - Արարիկ

Ռեզոլյուցիա, Կոնգրեսի և Միջազգային
Կազմակերպության.

Մ. Գրիգորյան

6/13/16

Էմմա

Այսպես որքան ժամանակ էլ ցանկանում եմ, որ արդարև
կարողանա հոգի տանել ինչպես որ ցանկանում եմ, որ արդարև
ի հայրենիքս անհրաժեշտ է: Գրիգորյան Էմմա 6/13/16.

Ce musée est un lieu de recueil
pour les familles qui ont perdues
leurs proches sans savoir si ils sont
encore en vie. Je souhaiterais apporter
tout mon soutien à ce peuple qui est
aussi le mien pour que leurs revendications
soient respectées et que la mémoire de
ces héros ne soit jamais oubliée.

Գրիգորյան Էմմա

Ichkhan Toumassian

Замечательный музей который я
давно мечтал посетить! Спасибо
всем героям и тем кто хранит
память о них.

26 июля 2016. *Johnal Howard*

Thank you for the tour of your museum!
We are grateful that you have kept the
memories of these brave people alive,
especially our heroes from California.

June Ful 26 JUL 2016

Thank you very much for the tour and visit to your museum.
It's very interesting to see and experience the real and ongoing
history of this region.

Yvonne de Blomme, Belgium 28 July 2016

Show good photographs of those during war times.
But it would be better if they had English
translate so we can understand better.

Thank you for opening the museum for us
during your closing times.

James Lu 23rd July 2016
Singapore

Замечательный музей который я
давно мечтал посетить! Спасибо
всем героям и тем кто хранит
память о них.

29/July/2016

Չեզ համբերություն: Աստված պահի մեր զինվորներին:

Գրիգոր Երզնկացիան
14.07.2016թ.

Спасибо Вере Григорян за интересный рассказ о судьбе попавших в беду наших героев... Желаю им возвращения на родину и всем- мирного неба.

А. Оганджаниян
23.07.2016г.

Մենք միշտ Արցախի հետ ենք եւ անպայման յաջորդ տարի կը վերադառնանք: Յամազգային ուսանողական հավաքի կողմից շնորհակալութիւն կը յայտնինք ձիզի միզ ընդունելու յամար:

Յաջողութիւն:

29.07.2016թ.

Փա՛ռք պատերազմի մեր նահատակներին, անհայտ կորածներին ու ծով համբերությամբ որդու սպասող բոլոր մայրերին:

Երանի՛ հրաշք լինի ու մեր անհայտ կորածները բռնեն վերադարձի ճամփան:

Նարինե Մայակյան
30.07.2016թ.

Մեր հարգանքի տուրքն ենք մատուցում ձեզ, տղաներ...

**Սամվել Հայրապետյան
Ռոբերտ Հախվերդյան
Ամերիկա-Կանադա-Լիբանան-
Գերմանիա-Մոսկվա
«Հայ ռայդեր» մուլտիկլեյրային ակումբ
30.07.2016թ.**

Հիշողությունն ու տպավորությունները մեզ տեղափոխեցին 90-ական թվականներ... Նորովի վերապրեցինք այն մայրերի վիշտը, որոնք կորցրել են իրենց գավակներին:

**Սևակ Թանյան
Գերենիկ Պողոսյան**

Ամեն անգամ Արցախում հոգիդ թելադրում է քայլել դեպի այս թանգարանը, որտեղ քեզ դիմավորում է տիկին Վերա Գրիգորյանը:

Իմ այս այցի ընթացքում թանգարանում կային շատ այցելուներ, ու նրանք իրենց հետ տարան հեղինակի 19 գրքերից մեկը, որ «Վշտի և հույսի խաչմերուկ» վերնագիրն է կրում... Աստված պահապան բոլորիս:

**Արարատի քաղաքապետարանի
Մշակույթի և սպորտի բաժնի պետ**

Միտքս ամեն վայրկյան իմ երկու զինվոր որդիների հետ է, որոնք այսօր իրենց զինակից ընկերների հետ պահպանում են Արցախ Աշխարհը՝ Հայաստանի դարպասը: Հպարտությամբ են գրում. այսօր տեսա իմ որդուն՝ ապրիլյան պատերազմի

մասնակից եւ «Քաջարի մարտիկ» կրօնաշնչանի արժանացած զինվորին:

Մտածում եմ. այս տղաների մայրերի միտքն էլ է տարիներով իրենց որդիների հետ, որդիներ, որ տառապում են անհայտ հեռուներում...Համբերություն նրանց եւ բախտի լույս, որպեսզի մի օր կարողանան գրկել իրենց զավակներին: Խաղաղություն Արցախ աշխարհի մարդկանց եւ ամեն մի քարի ու թփի...

**Գառնիկ Մարգարյան՝
Արարապից
30.07.2016թ.**

Արդեն մի քանի տարի է, ինչ ԵՊՀ «Վարդանանք» ռազմահայրենասիրական դաստիարակության ակումբն այցելում է այս թանգարանը: Կարևոր և նպատակային այս այցը ուխտագնացության կարևոր մասն է կազմում: Մեր երիտասարդները պետք է հաճախ այցելեն այս թանգարանը, քանի որ ամենամեծ հայրենասիրությունը հայրենյաց զինվորին սիրելն է...

Թող այս պատերի լուսանկարները գնալով նվազեն...
Փառք ու հիշատակ մեր հերոսներին:

**ԵՊՀ «Վարդանանք» ՌՀԴԱ
30 հոգով
04.08.2016թ.**

Հարգարժան տիկին Վերա

Դուք և Ձեր համախոհերը փորձում եք անհայտ կորած ազատամարտիկների և տարբեր պատճառներով անհայտ կորած մարդկանց գտնել վերադարձնել իրենց ընտանիքներին... «Վարդանանք» ռազմահայրենասիրական ակումբի անդամները նույնպես մասնակցում են այդ գործին, քանի որ ԵՊՀ

ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետի անհայտ կորած ուսանող Արա Ալեքսանյանի հիշատակի օրը /հունիսի 28/ կազմակերպում ենք այց Եռաբլուր ու Պանթեոն և այնտեղ բոլոր անհայտ կորածներին անուն առ անուն հիշելով՝ փորձում անմահացնել գոնե նրանց անունները, քանի որ զենքը ձեռքին պատերազմական պայմաններում են անհայտ կորել: Թող Ձեր արած գործը «վարակի» հայ երիտասարդներին...

Սաթենիկ Աբրահամյան
ԵՊՀ ուսանող ազատամարտիկների հիշատակի
«Վարդանանք» սկումբի նախագահ
04.08.2016թ.

Երբ առաջին անգամ ոտք դրի այս շենքի աստիճաններում, զգացումս անբացատրելի էր, կը յուսամ անպայման ու արագ վիրադարձը այս կորած ազատամարտիկներու...

Սայրի Մուրաին
10.08.2016թ.

Մենք ձեզ երբեք չենք մոռնար ու միշտ կը յիշինք, փառք ձեզ, խոնարհ հերոսներ: Հպարտ ենք ձեզնով, մեր սիրելի ազատամարտիկներ: Այս թանգարանով ձեր յողը պիտի մնայ մինչև վիրջ:

Յուլեր Գալայեան
Լիբանան, Պեյրուք
10.08.2016թ.

Հայ պատմությունն մենք շատ լսած ենք Արցախը-Ղարաբաղը: Երագ մըն էր ինձ համար տեսնիլ Հայաստանը և Ազատ Անկախ Միացյալ Արցախը: Շատ հպարտ կը գգամ Հայ ըլլալու և իմ անձնական ուխտը պիտի ըլլա, ինչպես ամեն հայ գավակի համար քարոզել, մխիթարել հայն ու օտարը այցելելու և ծանօթացնելու համար Հայաստանն ու անկախ Արցախը: Սպասում ենք անհայտ կորածներուն: Տղա՛յք, մի թողնեք մեզ:

Քալին, Գուրգեն, Մկրտիչ
10.08.2016թ.

Շատ բարեր սկացածները չունիմ, բայց կատնմ դէ Տէրը ողորմի մեր հայ զինվորներին ու հայ մայրերին:

Սիրվալ Յակոբեան

Des dels Països Catalans fins al Karabakh per conèixer la realitat del poble i la seva gent. Ens ha agradat molt de poder ser aquí i poder compartir aquests dies en aquest fantàstic lloc al bell mig del Caucas. Vagi per les persones il·lustrades d'arreu! Vagi també per una resolució del conflicte que centri el seu desenvolupament en la dignitat humana.
MONTSE VENTURÓS i ONIOL PIANA
Dijous, 11 d'agost de 2016

Թող Աստվածամոր հոգու լույսերը վառ պահեն բոլորիս հույսերը եւ լուսավորեն ձեր որդիների՝ մեր հերոս-տղաների վերադարձի ճանապարհը:

ՀՀՅ կանանց խորհուրդ՝
25 հոգի
12.08.2016թ.

Մենք ձեզ երբեք չենք մոռանա, հարազատ տղաներ, դուք անմահ եք, ձեր սխրանքների շնորհիվ մենք հիմա ապրում ենք ու ձեզ մեծարում:

Բ. Մնացականյան
Երևան
16.08.2016թ.

Տնօրենության մեջ 2 քանակությամբ
ձեռագրված 2 քանակությամբ 10 երկուսի
Կար ԱՌԾ
2 Քոբլևի
(Քոբլև) Շրջան
Քոբլևի ՄԵ

16.08.16

Կը հավատամ՝ մեր բոլոր կորած ազատամարտիկները անբացատրելի զոհողություն են տարել մեր պայքարին մեջ: Արեամբ կերտուված հողը ծաղկեցուցած էն իրենց գերագոյն նվիրումով: Բոլոր սրտով կըզգամ նրանց հերոսալի ծնողներին, գիտեմ, որ կը գան տղաները, նորից կը տեսնենք իրենց: Մեր պայքարը կը շարունակվի, ավելի ուժեղները կուզան...

19.08.2016թ.

Հերոսների սխրանքն ու անձնագոհությունը պարտավորեցնում են մեզ լինել լավ քաղաքացի, հայրենասեր, կառուցել արդար հասարակություն: Չոհված կամ անհայտ կորած ազատամարտիկների հիշատակը պահելու լավագույն ձևը նրանց գործը շարունակելն է՝ արդեն խաղաղ պայմաններում: Նրանք

մեզ սովորեցնում են լինել հայրենասեր, լինել ազնիվ, գործի մեջ՝ պարտաճանաչ: Միայն այս հատկանիշները մեր մեջ զարգացնելով, միայն արժանապատիվ կյանքով ապրող հասարակություն ձևավորելով կարող ենք արժանի լինել նրանց հերոսությանը:

Ավեդիք Մեջումյան
20.08.2016թ.

Очень тронуты...глубоко скорбим...Склоняем головы перед памятью погибших и безвести пропавших воинов.Спасибо тем, кто отдал свою жизнь за освобождение Арцаха, за жизнь народа армянского. Мы не живем в Карабахе, но наши корни отсюда, с этой Великой земли... и мы гордимся этим и ощущаем себя частицей Арцаха. Огромное спасибо сотрудникам Музея и лично его основателя- Вере Григорян, за то, что сохраняется Память, что у нас есть возможность посетить такой музей. Никто не забыт и ничто не забыто. Мы верим в окончательную Победу Арцаха!

Мирного неба нашей родине.

Светлана и Гаянэ Пашаяны
20.08.2016г.

Մրտանց հուզված ենք և միևնույն ժամանակ հպարտությամբ լցված: Շնորհակալություն, որ հանձնառուն եք այս ծանր ու արժեքավոր աշխատանքի...

Նելլի Ղևոնդեան
Միդի Ավսրալիա
22.08.2016թ.

Հայարտության զգացում ապրեցի: Շնորհակալություն այսպիսի թանգարան ստեղծելու համար:

Լիլիթ Մելիքեան
23.08.2016թ.

Խոնարհվում եմ մեր քաջերի հիշատակի առջև: Դուք անմահ եք:

Արման Գաբրիելյան
23.08.2016թ.

Խոնարհվում եմ...

Անուշ Փափազյան
23.08.2016թ.

Առաջին անգամն ենք Արցախում: Հպարտ ենք և հուզված: Այլած ենք արցախցիներիդ հոգեկան արիությունից, ուժից եւ ապրելու մեծ կամքից: Խոնարհվում ենք մեր բոլոր նահատակների առաջ: Հպարտ ենք, որ հայ ենք: Եվ շնորհակալ ենք ձեզ:

Ավերիսյան Մերի (Հայաստան)
Լուսինե Նազար (Պարսկաստան, Թեհրան)
23.08.2016թ.

Անչափ շնորհակալ եմ տիկին Վերա Գրիգորյանից, որ այսպիսի թանգարան է ստեղծել:

Գագիկ Գրիգորյան
25.08.2016թ.

Յուսով ենք, որ մեր տղաները մի օր կազատվին դաժան թուրքի ձեռքից:

Գաբրիել Ադամեան Այմեսպ, Լիբանան

Անհայր կորած ազապամարտիկների մայրերը հուշարանգարանում:

*Հերթական աջակցություն Մարտակերպի մասնաճյուղի ներկայացուցիչ
երկու անհայր կորած ազապամարտիկների ծնողներին:*

Ուխտագնացություն: Հանուն կորածիդ վերադարձի պատրաստ են աղոթել սուրբ քարի էլ, ծառի էլ...

Հեղափոխության ցույց պալու շահի բան կա...

Պեպոյանն ղեկավարի ուշադրությունը կազմակերպության և հուշաբանգարանի նկատմամբ այսպեղ շատ են արժեւորում...

Հուշամատչանում գրատում կատարողը Արսեն Մանասյանն է, որը շատ է հանդես եկել բարեգործական սատարումով: Ժողովրդական օրհնանք է Կվոդի բուռը միշտ լիքը լինի...

Եվ հարցերն են շարժ, եւ պատասխանները...

Հաճելի է երիտասարդների հետ գործ ունենալը:

Երիտասարդների այցը Հուշարանը...

*Ուրիշ է, երբ ինքդ ես գնում երկրի քիվ 1 պաշտոնյայի մոտ, եւ ուրիշ՝
երբ ինքն է գալիս փեղում լսելու եւ պահանջված հարցերի
լուծմանն ընթացք փայլու...*

Նայիր՝ եւ պատերազմին «ո՛չ» ասած նրան պատրաստ լինելով...

Ամռոսաց պահ ու փաթախություններ...

*ԱՀ ՊԲ ՌՀԲ սպա, մայր Գավիթ Օհանջանյանը
ակտիվ համագործակցության համար պարգևատրվել է
ԱԿԱՀՄ «Հայրենիք եւ հավատ» մեդալով:*

Լիբանահայ Սեւակ Տիմիրճեանը (աջից) հորեղբոր հետ:

*Բարոնուհի Քերոլայն Քոքսն ինքն է եկել «պղաներին փեսուքյան»:
Է՛ր փխրուքյան վայրկյաններ, ե՛ր լուսավոր փրամադրուքյան
ու անգամ ժպիտի:*

Եվ նորից Կորսը՝ նոր այցով, իր գաղափարակիցների հետ...

Ցուցանմուշները զինվորական այս բարձր սատիճանավորներին որոշակի խոհի են մղում: Նրանք ամենքից լավ գիտեն խաղաղության արժեքը, որովհետև նույնքան ամեն լավ էլ գիտեն ինչ է պատերազմը...

Բարոյական սպարման պսիեր...

Բարոյական սարարձան պահեր...

*«Անարաս» քաղաքի փնտրեն Արկադի Ասրյանը
սերյր համագործակցողներից է:*

*Մզբերի կիսում հեռուստալրագրողի հեղ եւ...նոր հեղինակային փողեր
հուշամարշանում:*

Մրտով, մրտով ու գործով հարազատ բանակի հեղ:

Վ. Գրիգորյանի հեղինակած «Վշտի եւ հույսի խաչմերուկ» գրքի շնորհանդեսին:

ԱԿԱՀՄԷ ծամանեկ հանրապետության առողջապահության նախարարը՝ անչամբ բժշկական սարքեր ու պարագաներ հանչնելու կազմակերպության բուժիկերին, ծանոթանալու քանդարանին եւ իր մակագրությունը թողնելու հուշամատյանում:

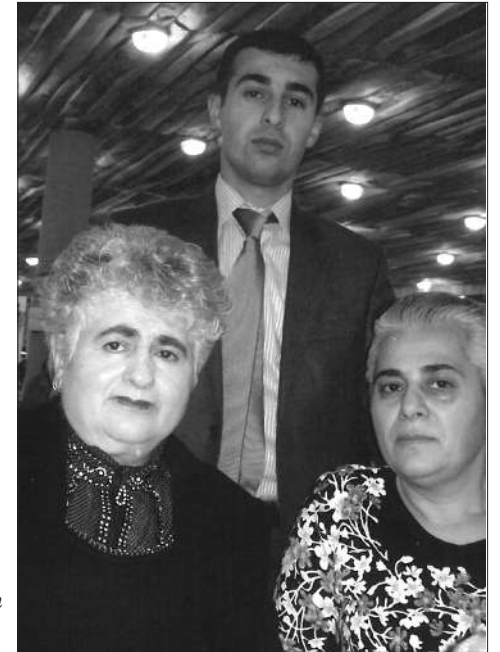
*Եկել են պարերազմից փուն չհարձած իրենց մարտական
ընկերների հանդես հարգանքի փուրք մատուցելու...*

«Արարո» ջոկատի փղաների հարազատները:

*Արցախի հերոս Յուրի Պողոսյանի
գինեղևը և որդու հեգ:*

*Պահ հիշագրակի և փուրք հարգանաց ամենաբարձր մակարդակով:
2016թ. հունիսի 29:*

«Սպարտում հարազատ բանակին» կոչի Նախաշեռնող խմբի այցելող ՊԲ զորամասեր , որպես կանոն, մեկնարկ են վերցնում հենց այս շննից՝ ԱԿԱՀՄ գրասենյակի և հուշաբանագարանի մուտքից:

Պահ «Հուշամատյան-2» գրքի շնորհանդեսից:

Համագործակցություն...

Շնորհանդեսից հետո...

Գժվար է նայել եղբորդ աչքերին, երբ նա անհայտ հեռուներում է...

*Անհայտ կորած
ազաբաճարպիկի
դուստրը՝ հորն ու նրա
բախարակիցներին
նվիրված, նոր լույս
տեսած հիշաբանի
օրացույցով:*

Հանրապետության նախագահի փնդեկավորության գլխավոր վարչության պետ Գավիթ Բարսյանը ԱԿԱՀՄ հուշաթանգարան արդասահմանից եկած հյուրերի հետ:

Համագործակցական այց հանրապետության հասարակական ու երիտասարդական մի շարք կազմակերպությունների ղեկավարների կողմից:

Հանդիպում հուշարանգարանում ՀՀ Գիվանագիտական դպրոցի ուսանողների և դասախոսների հետ:

ՀՀ դիվանագիտական դպրոցի փնօրեն Վահե Գարրիելյանը սաների հետ հուշարանգարանում:

Անչափ յուզիչ այս թանգարանէն միայն մէկ բան կարելի է հասկանալ՝ Հայրենիքը սուրբ է, պետք է լավ պահենք մեր հողերը:

Յողիկ Անապեան
Այմեսք
01.09.2016թ.

Տեսա մեր հերոս տղաների լուսանկարները, եւ անչափ խորն է հուզմունքս: Այս պահին միայն մի երազանք. թող մեր բոլոր անհայտ կորած տղաները դառնան տուն, ապրեն երկար, թող այլեւ ոչ մի մոր աչք չմնա որդու ճանապարհին...:

Ռսկեհասր Ալեքսանյան
Ք.Էջմիածին
01.09.2016թ.

Արցախյան պատերազմի մասնակից զինվորներից նույնիսկ մեկին մոռանալը կամ նրանց հիշատակն արժանապատիվ չպահելը կլինի մեր պատմության անցանկալի ու վտանգավոր ոլորանը... Շնորհակալություն, որ ապագա սերունդների համար ստեղծել եք այսպիսի հիանալի թանգարան:

Արզիկ Պեպրոսյան
07.09.2016թ.

Միայն մի բան պիտի ասեմ. մեր ժողովուրդը պիտի հանգիստ քնի, որովհետեւ մենք՝ զինվորականներս, արթուն ենք...

ԱՀ ՊԲ 1-ին ՊՇ
25 սպա

7.09.16 Wojna to straszna rzecz. Do niczego dobrego nie doprowadzi, tylko do cierpienia.

Wystawa poruszająca, uświadamia, że najbardziej cierpi zwykli ludzie, którzy utracili ojca, matkę, syna...

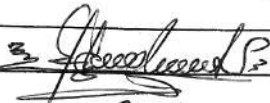
Przepięknym symbolem jest obrazek przedstawiający dwie matki - ormiańską i azerską. Obie cierpią tak samo po utracie syna. Dobrze, że wystawa powstała. Mam nadzieję, że może dzięki niej do niektórych dotrze gorąca prawda, że wojna to samo zło.

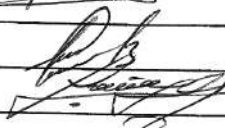
Zyczymy wszystkim Ormianom, Karabachom i Azerom, żeby ten wspaniały kaukaski konflikt polityki zszedł jak najrybciej rozciągnął. Aby ludzie mogli żyć w pokoju.

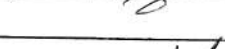
Mariusz i Agnieszka

Polka, Piastów k/Warszawy

Wszystkiego najlepszego z okazji 100-lecia niepodległości państwa polskiego. Życzymy wszystkim Polakom, abyśmy mogli żyć w pokoju i przyjaźni z naszymi sąsiadami. Wszystkiego dobrego.

1-20p El. P. P. P.

1-20p G. P. P.

1-20p P. P. P.

09.09.16p.

ՊԲ 9-րդ պաշտպանական շրջանի թվով 16 զինծառայողներս խոնարհվում ենք մեր բոլոր անհայտ կորած ազատամարտիկների ընտանիքների հոգեկան արիության առջև...

Փառք նրանց, ովքեր ընկան կռվում, եւ նրանց՝ ովքեր անհայտ հեռուներում են եւ իրենց համար դեռ չի վերջացել պատերազմը...

Լեյպենանյար Սիլվա Հովհաննիսյան
09.09.2016թ.

Մենք ուզում ենք ասել անհայտ կորած հերոսների վարձքն ի կատար... Փառք քեզ, հայ զինվոր:

Ծառայում ենք Հայաստանի Հանրապետությանն ու Արցախին:

Հոռաբաղի 1-ին դասակի հրամանատար
աղջիկների անունից՝
Մ.Եզեկյան
09.09.2016թ.

Շնորհակալություն թանգարանի տնօրինությանը, որ մոռացության չեն մատնում մեր անհայտ կորած զինվորներին:

Լեյպենանյար Արսենյան 49.971 ՁՄ
Լեյպենանյար Ղազարյան 49.971 ՁՄ
Լեյպենանյար Բաղդասարյան 741455
10 ԼՀԳ 20 հոգի

Փառք մեր բոլոր անհայտ կորած ազատամարտիկներին: Խոնարհվում ենք նրանց բարի հիշատակի եւ նրանց սպասող ընտանիքների առջև...

Շուշիի ՌՏԳ-ի 20 սպայի անունից՝
լեյպենանյար Դավիթ Լալայան
09.09.2016թ.

We continue to pray and work that
freedom and human dignity, belonging
to us all as children of God, may
be honoured. And that these persons
may be returned to the love of their
families. Fr. David Thomas from Wales
24/9/16

its hard to put in words all the emotions and feelings
that the Museum brings and the stories bring
to my life. Thank you for sharing. I pray
for you and for all the missing people. ^{the american}
I will bring back my experience to my ^{community}
home town Cordoba - Argentina.
Thank you. Carolina from ARAZ (Argentina)

An interesting exhibition that deserves
to read here. Ed 26/10/16

07-10-2016 48 guidelines with
[unclear] [unclear] [unclear] [unclear]
[unclear] [unclear] [unclear] [unclear]
[unclear] [unclear] [unclear] [unclear]
[unclear] [unclear] [unclear] [unclear]
[unclear] [unclear] [unclear] [unclear]
[unclear] [unclear] [unclear] [unclear]

Prejeme vabim hl-vnu mir - klid
a sp-sa vabim duosi.
Wonderful. Thank you for your explor.
JITKA A MIKA CREDIT REPORTIC
10. October 2016

Հուխում և հավատով աստուծոս Եղ Ձեզի
Կիտ իւտ ընք արքիւրմ և ընք հիշուիլ յայն յեզ:
Նիշու ինք Ձեզ ու հավատմ ընք վերաջարկի:
Չարեւայու անվան համայնարան, Քոստոնջ, Գ/Կ-Մ/Կ.
Կոստանյիլ Լեյաջաւանի Լեյ. Զ. Տեւիթ
27.12.16թ.

27/12/2016

Prayer for those who had lost their lives during the war.

I hope that there will be some English translation so that more people can understand the meaning.

From Singapore.

Կրկին անգամ այցի ենք եկել Արցախի ԱԿԱ հուշաթանգարան՝ գեթ մեկ անհայտ կորածի վերադարձի աչքալուսանքի ակնկալիքով՝ ավա՜ղ... Անչափ դաժան է մեր թշնամին:

ԱԿՐՈՍՏԻՔՈՍ

Գրվել է թանգարանը հիմնադրած Վերա Գրիգորյանի մինեկ որդու՝ անհայտ կորած ազատամարտիկ Սպարտակի հիշատակին, բայց բովանդակությունը վերաբերում է հեռուներում տառապող մեր բոլոր տղաներին:

Սպասումի շա՛տ երկար տարիներ.
Պատերազմից ետ օրերն այնպես են
Անցնում շարանով՝ թվում են անվերջ,
Բոպեն կրծում է հույսը հոգուդ մեջ,
Տառապանքն է բանտում քեզ գրկում,
Ավետիս չկա, հետդարձի վկա,

Կարոտն է տերը ծնողիդ սրտի,
Ինչպե՞ս դիմանա մայրն այդ ամենին,
Նորից տուն դարձիր, դյուզագուն որդի:

**Մուսան Հայկյան՝
ՀՀ ԿԳՆ Արարատի պետական քոլեջի դասախոս,
Գառնիկ Մարգարյան՝
Արարատի քաղաքապետի օգնական,
երկու զինվորի հայր
04.01.2017թ.**

14.01.2017թ. շումկապր թիքաթի պիւնտայանի Էնթ թիւ
Կեպիւ պոկայրն աճեպմ 187,16 բաժնաբաժն
գեթ ընդամեայրն աճեպմ 411-ն բարթի
պոկի: Ի՞նչ շնորհակալութ ընտ կայցնեմ
և միշտ կայաժ սպասեմ ձեւ երանեմ
Վերադարձի:
- Կ.Կ. Գառնիկյան

Մե՞ծ ջանքեր ու համբերություն է պետք՝ ստեղծելու Միու-
թյուն, որտեղ կլինեն այսբան պատմություններ և փորձառու-
թյուններ: Անզնահատելի և աննկարագրելի արժանիք է Ձեր
արարքը, տիկին Վերա: Շատ զգացված եմ Ձեր ապրումակցե-
լու բարձր կարողությունից, կանացի զորեղությունից և համե-
րաշխության կամքից: Հուսով եմ, թե մի օր այս պատմություն-
ները կդառնան անցյալ և տուն վերադարձած տղաները մեզ
հետ խաղաղ ներկա կկիսեն:

**Արփի Բաղյան,
«Մեռագեւոր կանանց
նախաձեռնություն»
23.01.2017թ.**

Շնորհակալություն բոլոր այն մարդկանց, ովքեր հիմնել են այս թանգարանը: Երանի՜ բոլոր անհայտ կորածների ճակատագրերը հայտնի դառնան, տղաները վերադառնան: Մեր այցելությունից շատ տպավորված և հուզված ենք: Շնորհակալություն հարուստ ու հետաքրքիր տեղեկությունների համար: Մենք այս այցելությունը երբեք չենք մոռանա:

**Խնայարի Արթուր Հայրապետյանի անվան
միջնակարգ դպրոցի 9-րդ դասարանի 25 աշակերտ
27.01.2017թ.**

Շնորհակալ ենք մեր բոլոր ազատամարտիկներից, հպարտ ենք նրանց անցած մարտական ուղիով, ցավում ենք, որ տղաների մի մասին շատ դժվար բախտ վիճակվեց... Մենք նրանց չենք մոռանում: Մեր բոլոր ազատամարտիկների շնորհիվ է, որ ապրում, ծառայում ենք ազատ ու անկախ երկրում:

**27 զինվոր
02.02.2017թ.**

Շնորհակալ ենք Վ. Գրիգորյանին ջերմ հանդիպման համար: Համբերություն եւ ուժ ենք մաղթում...

**ՀԱԱՀ Ծուշիի մասնաճյուղի
3-րդ կուրսի 30 ուսանող
07.02.2017թ.**

Ձեր գործն անմահ է, մեր հերոս եղբայրներ: Մենք ձեզ երբեք չենք մոռանա:

Ա. Հարությունյան

*Thank you for showing us this terrible war.
I'm sorry that it happened. God bless you all.
- Brent USA*

Բառերով չեմ կարող նկարագրել տպավորություններս, ուղղակի թող նկարների քանակը չավելանա, այլ պակասի, և ոչ մի մոր աչք թող չմնա զինվոր որդու ճանապարհին...

**Թիվ 46492 գործառնախ
18 զինվորի անունից՝
Հարություն Ասրյան
01.03.2017թ.**

Մեր անմահ զինվորներ, դուք, յուրաքանչյուրդ, հայի սրտում եք, հայի աղոթքներում, եւ հայոց սեղանի առաջին կենացակիրն եք...Մեր շարքերից դուք միայն ֆիզիկապես եք բացակա, ապրում եք յուրաքանչյուր հայի սրտում:

Մենք ձեզ սպասում ենք...

**Չեք իրանահայ հայրենակիցներ՝
Էդմոնդ, Շողիկ, Սարգիս, Սևան,
Շաղիկ Աբեղիներ
22.03.2017թ.**

Մե՛ծ ցավով այցելեցի այս թանգարանը: Շատ հայրենանվեր աշխատանք է կատարվել այստեղ: Առանց արցունքի նարավոր չէ շրջել ցուցասրահում... Կուզենայի, որ հաջորդ այցիս տղաներից բոլորից բարի լուր լինի...

**Մարիամ Սարգսյան
Երևան
22.03.2017թ.**

«Ֆիզիկա 1» ֆիզիկայի ուսուցիչների նախատեստացիոն խմբով եղանք ԱՀ ԱԿԱ հուշաթանգարանում եւ տպավորված ենք կատարված ահռելի աշխատանքով, ցուցանմուշներով:

Վերհիշեցինք Արցախյան պատերազմի արհավիրքները...
Հասկանում ենք անհայտ կորած զինվոր տղաներին անսահ-
ման կարոտով սպասող մայրերի հոգեվիճակը... Մենք ձեզ
հետ ենք, թանկագիններս:

**L. Առուշանյան, Ն. Շահնազարյան, Մ. Արզումանյան,
Ս. Բարսյան, Ն. Պեյրոսյան, Մ. Անդրեասյան,
Շ. Բեգլարյան, Ռ. Հայրապետյան**
28.03.2017թ.

Շնորհակալություն եմ հայտնում տիկին Վերա Գրիգորյա-
նին հուշաթանգարանը նման մակարդակի ձևավորելու և պահ-
պանելու համար: Մաղթում եմ մեր բոլոր անհայտ կորած ազա-
տամարտիկների ընտանքիների անդամները լինեն մշտապես
առողջ ու հաջողությունների մեջ:

Կ. Աթայան
ԱՀ առողջապահության նախարար
03.04.2017թ.

11.04.2017 CHWATA BOHAIEROM :
TSAVET TANEM
Tomaz i Joanna Dąbka
POLSKA
Thanks from Kuwait, Fahad 12/4/2017
14/4/2017

ՊԲ թիվ 46492 գործառնասի տանկային գումարտակի զինճա-
նայողներս եկել ենք օգնելու տիկին Վերա Գրիգորյանին:
Թանգարանի հատակը պետք է քանդեն և սարքեն նորից, հույս
ունենք, որ մյուս այցի ժամանակ այն կլինի փայլուն վիճա-
կում, բոլոր աշխատանքներն ավարտված: Ի՞նչ լավ է, որ կան
հայրենասեր ու ազգանվեր աշխատանք կատարող մարդիկ:

***Կրպսեր սերժանտ Շահնազարյան Վլադիմիր եւ
շարքայիններ՝ Մելքոնյան Արմեն, Մարինյան Արման,
Սահակյան Վահե, Կյուրեղյան Գարեգին, Մելքոնյան
Արմեն, Հովաննիսյան Էրիկ, Մալխասյան Հարութ
14.04.2017թ.***

Հերոսները չեն մահանում, ըլլան անոնք զոհված ռազմա-
դաշտի վրայ, պարտականության ճամփի ընթացքում կամ հայ
ընտանիքը պահելում: Հերոս է ան, որ համոզված իր կռվին
արեան գնով կը պայքարե՝ իր նպատակին հասնելու կամ
պահպանելու իր գաղափարին, որին համոզված է: Կը վս-
տահեցնեն այն անհայտ հերոսներուն, թե իրենց նպատակը
իրականացած է՝ ազատագրեցին Արցախը, պահպանեցին
հայ ընտանիքները, եւ իրենք հերոսներ են:

Կը խոստանանք իրենց գործը շարունակել սերնդեսերունդ:
Կանք, կմնանք ու դեռ շատանանք...

***Երջանիկ Նանօր Վարամի
Արենի Գասպարյան
20.04.2017թ.***

Շնորհակալություն ենք հայտնում բոլոր այն մարդկանց,
ովքեր աջակցեցին այս թանգարանի իրագործմանը: Անհայտ
կորած զինվորներն իրենց կյանքը նվիրեցին հանուն ազատու-
թյան և անկախության: Մենք հպարտ ենք, որ ունենք նման

թանգարաններ, որոնք երբևէ չեն թողնի, որ մեր սերունդները մոռանան մեր անցյալը: Անչափ զգացված ենք և շնորհակալ ձեր կատարած աշխատանքից:

***Սյեփանակերտի թիվ 3 դպրոցի
5 ա դասարան (30 հոգի),
դասուցիչ՝ Լ. Ազրյան
30.04.2017թ.***

Մենք Արցախ ենք ժամանել Արույան քաղաքից ու մեզ համար մեծ պատիվ ենք համարում այստեղ գտնվելը... Եկել ենք բարեգործական ծրագրի մասնակցելու: Երեք օրվա ընդացքում եղանք 3 տարբեր գործասերում՝ Մարտակերտի շրջանում և «Հայկագով» տեղամասում: Մեզ համար իրոք շատ կարևոր է Արցախը: Քանի որ մենք հիմա այստեղ ենք, առանց մի վայրկյան մտածելու ասացինք չենք հեռանա այստեղից՝ մինչև չտեսնենք զոհված ու անհայտ կորած՝ հզոր տղաների նկարները... Չէ՞ որ այսօրվա խաղաղ կյանքով բոլորս պարտական ենք նրան:

***«Նազենիկ» և «Ժպիտ» պարային համույթների
25 սան ու ղեկավար՝ Աիդա Մկրտչյան***

Դժվար է նկարագրել մեր տպավորությունները, դժվար՝ նայել այն մարդկանց աչքերին, ովքեր իրենց որդիների կարոտն առնում են, ավա՛ղ, նրանց նկարներից... Անհայտ կորած ազատամարտիկների բոլոր ընտանիքներին մաղթում ենք առողջություն եւ համբերություն:

***ՊԲ 46492 զ/մ 80 զինծառայող
24.05.2017թ.***

ՊԲ 4-րդ ՊՇ անձնակազմի և իմ անունից հայտնում եմ մեր գոհունակությունն ու շնորհակալությունը թանգարանի տնօրինությանը:

Ցանկանում եմք բոլոր անհայտ կորածներին բարի վերադարձ հայրենի օջախ, իսկ նրանց սպասողներին՝ անսահման համբերություն:

Վ. Նազուխանյան
Քիվ 34153 գ/մ-ի 100 զինվոր
18.05.2017թ.

Հուզված եմ, շահտ: Այստեղ, այս պահին վճռեցի. կընտրեմ սպայի (զինվորականի) մասնագիտություն... Եթե թուրքը մի անգամ էլ փորձի հային ցավ պատճառել, կպատժվի անշրջելիորեն:

Ղազարյան Եվա
18.05.2017թ.

Մենք կը խոնարհվենք ձեր սխրանքին ու ցավին առջեւ: Մեր աղոթքները՝ այս հերոսներուն և իրենց ընտանիքներուն: Իրենց այս գոհաբերությամբ է ազատ այս գեղեցիկ հողը:

Կը մաղթենք խաղաղություն մեր այս ու բոլոր սերունդներին: Տղաների հիշատակը կմնա անմահ:

Նիրվա Ֆերէշեթյան Գազանճիան
Էրփի Գաբրիէլ Գազանճիան
Արի Վզազէն Գազանճեան
Բաֆֆի Գազանճեան
22.06.2017թ.

26.06.1972.

С большой любовью и огромным гневом удовлетворения пишу по всем командам этого светлого места. Боль в сердце, но оптимизм и вера в хорошее будущее, мирное небо без войны, "хозяева этого светлого дома" своей энергией и примером добиваются многого. Мы все должны помочь обоим правдивым безвестным и верным в их возвращении.

Опускаю свою голову перед всеми правдивыми безвестными

гит. инд. ур. Дарамин В. А.

26.06.1972.

Сердце плачет, душа разбивается от боли, но я горжусь тем, что живу на этой святой земле.

Я верю в светлое будущее наших детей, я преклоняю свою голову перед нашими безвестными правдивыми ребятами.

Степанов Л. А.

Թող որ այսպիսի թանգարան այլևս չբացվի...Թող որ շատ շուտով այս թանգարանի անհայտ կորած մեր հերոսները գտնվեն, ու խաղաղվեն նրանց հարազատների մտքերն ու հոգիները:

Էրիկ, Նելլ, Լյուդմիլա, Մարսիմ, Գոռ, Էրիկ

Թող միշտ մնաք հզոր ու միշտ հպարտ, մեր արիւնը թող ըլլա կեանք, մեր պատիվը բարձր պահենք, Հայոց բանակ:

***Գևորգ, Վանի, Սաթ, Լիանա Եփրիկյան
Սիրիա
06.07.2017թ.***

Սիրելի զինվոր, աղոթքս՝ առ Աստծված, որ շուտով տուն վերադառնաս: Արցախդ ազատ՝ Արցախդ ծաղկում է:

***Սոֆյա Ավագյան
ՀՀ պեդագոգիկ կառավարման ակադեմիա
Գևորգ Կիրակոսյան
Օլգա Բուդանովա - Կիրակոսյան
13.07.2017թ.***

Երկրորդ այցս է Արցախ, ու ոչ-ոք չի կարող պատկերացնել, թե ինչ են զգում... Այստեղ ամեն մի ժայռի, ամեն թփի մոտով անցնելիս սիրտս փառավորվում է, հայրենիքի հանդեպ սերը խլրտում կրծքիս տակ: Հիշողությամբ ու աղոթքով առ Աստված, եւ, անշուշտ՝ գործով, միշտ քեզ հետ ենք, ՀԱՅ ԶԻՆՎՈՐ:

Երանի՛ այն օրվան, երբ կհաջողվի նորից վերադառնալ այս երկիրը:

***Ռուբեն Պապյան
Բեյրութ, 15.07.2017թ.***

140/7/17

From AYF Youth Corps 2017, Group 1.

We are proud to know our martyrs are never forgotten,
Thankyou for maintaining their memory.

- Ասրիկ Չուքչեան,
- Ասրիկ Պարսեան,
- Կարա Չոլիեան,
- Ասրիկ Փայսաբեան
- Անթի Պաշտոյեան
- Վախ Ըսեղաբեան
- Տեւորի Գալստիսեան
- Գրիգոր Անթոնեան
- Վահե Երեմեան

Հպարտ ենք ու ոգևորված այսօր, որովհետև Արցախում ենք՝ հերոսների հողում... Այս թանգարանը շատ հուզեց մեզ, թող բոլոր անհայտ կորածները գտնվեն եւ տուն վերադառնան: Մենք ավելի թափով ենք շարունակելու մեր ու ձեր սուրբ գործը, հարգելի ընկերներ:

**ՀՅԳ Զավարյան ուսանողական միության
50 ընկերների անունից
Քեյրուք, Լիբանան
16.07.2017թ.**

Փառք ու պատիվ մեր անմահ հերոսներին: Խոնարհում ենք գլուխներս...

**ՀՅԳ Իրանի Սպահան քաղաքի Ռուբեն
երիտասարդական միություն (15 հոգի)
18.07.2017թ.**

Այսօր Համազգայինի 2017 թվականի խումբը 22 հոգով, այցելեց Արցախի ԱԿԱ հուշաթանգարան:

20.07.2017թ.

Նրանք թողեցին իրենց ընտանիքներին, հարազատներին՝ իրենց կյանքը նվիրելու հայրենիքի անկախությանը, ու հետ չդարձան... Նրանց անունները վառ կմնան հայ ժողովրդի սրտում:

Խաչիկ Սուքիասյան
20.07.2017թ.

Շնորհակալություն մեր հերոս տղաների հարազատներին: Եկեք չկորցնենք հավատը, նրանք կվերադառնան. եթե ոչ այսօր կամ վաղը, ապա՝ երբեւէ: Ապրենք այդ հույսով:

Արամ Պողոսյան
20.07.2017թ.

Հերոս չեմ ծնվում, հերոս դառնում եմ:

Հ. Ավերիսյան

Չգիտեմ անգամ ինչից սկսել...Եվ հպարտ եմ, եւ տխուր, եկեք շնորհակալություն հայտնենք այս տղաների հարազատներին եւ հատկապես՝ մայրերին, որոնցից մեկն էլ այս թանգարանն ստեղծած Վերա Գրիգորյանն է: Ուժեղ մայր՝ որովհետեւ կարողացել է ստեղծել այս ամենը: Վերադարձե՛ք, տղաներ...

Սուսաննա Հակոբյան
15.07.2017թ.

Փա՛ռք հայրենիքի պաշտպաններին: Նրանց՝ ովքեր նրա անկախությունը վեր դասելով մտան ռազմադաշտ եւ արժանացան ծանր ճակատագրի՝ անհայտ հեռուներում մնալուն: Թող մի հրաշքով դարձի ճամփա բացվի նրանց համար...

Գառնիկ Մարգարյան՝
Արարատի քաղաքապետի օգնական
22.07.2017թ.

Այցելեցի պատերազմում անհայտ կորած զինվորների հուշաթանգարանն ու ներքուստ ցնցված եմ: Ամեն կողմից ինձ են նայում տղաներն՝ իրենց հաստատակամ հայացքներով, որոնք կարծես թե ասում են՝ ի՞նչ հող զիջելու մասին են մեկ-մեկ բարբառում հոգով թույլերը, ո՞չ մի թիզ՝ թշնամուն, մենք այստեղ ենք, չհամարձակվե՞ք...

***Իսկուհի Գալլարյան
Երեւանի Միամանթոյի անվան
դպրոցի փոխընթացիչ
24.07.2017թ.***

Պարտավոր ենք ձեզ միշտ հիշել, տղաներ: Եվ թանգարանն ստեղծողներին՝ նույնպես:

***Մանկալաշենի միջն. դպրոցի մանկավարժական
կոլեկտիվ ու բարձր դասարանցիներ (33 հոգի)
24.07.2017թ.***

Պատիվ ձեզ, մեր հայ զինվորներ: Խոնարհվում ենք ձեր առջեւ...Ձեր հիշատակն անմահ է:

***Սեդա, Կարո, Առաքել, Քլար, Թալին, Թադե,
Թենի Կարապետյաններ
28.07.2017թ.***

Вечная память героям Карабахской войны! Мы всегда будем благодарны им за то, что они сделали для своей земли, своего народа. И пусть ни одна война боле не придет на эту страну!

***Андрей Агаджанян
Елена Калогова***

Հավերժ փառք հայրենիքի ազատության համար զոհված եւ անհայտ կորած ազատամարտիկներին, նրանք մնում են ապրողներիս սրտերում եւ հայոց պատմության ոսկե էջերում...

***Ֆելիքս Պողոսյան, ազատամարտիկ
29.07.2017թ.***

Ես եկել եմ վերակենդանացնելու իմ հիշատակները... 23 տարի առաջ սրտիս կեսը թողել էի այստեղ եւ անկեղծ ահա եկել եմ, որովհետեւ այդ տարիներն ապրել եմ էս հողի եւ իմ զոհված ու կորած ընկերների շնչով: 1994 թ. այստեղ էի ու կասեմ՝ երանի՜ այն մադուն, ով ապրում է նպատակի համար, ով միշտ պայքարում է, ինձ համար դա՛ է կենդանի մարդը... Արցախը հրա՛շք է, թանկ նվեր՝ Աստծո տված, իսկ Աստծո նվերն ինչպե՛ս կարելի է չսիրել...

Վահան Տեմիրճեան

Յավը մեծ է, բայց եւ փոքր չէ ուրախությունը մեր տարած հաղթանակի... Երդվել ու երդվում եմ շարունակել մեր եղբայրների Սուրբ գործը: Կպահե՛նք քրիստոնյայի մեր հավատքը, մեր ազգային արժեքները, կհասնենք մեր բաղձալի նպատակին:

Սեւակ Հակոբի Տեմիրճեան

Հույսը մնայուն է՝ քանի դեռ հիշում ենք... հույսը կարող է ապրեցնել բոլորիս: Ապրե՛ք, արցախցիներ, որ մեզ կյանք եք տալիս: Անպայման կհանդիպենք...

***Արփի եւ Վարուժան
093946907
16.07.2017թ.***

Հայաստանի Արցախ աշխարհի անկախության համար զոհված,անհայտ կորած ազատամարտիկներին փառք ու պատիվ, նրանց ծնողներին, հարազատներին՝ երկրի վրա ու երկնքում համբերություն: Հայոց աշխարհը թող գոյատևի հավերժ: Սպասում ենք ծանր բախտի արժանացած մեր ազատամարտիկ տղաների վերադարձին՝ անհայտ հեռուներից...

**Ազատամարտիկ Սպարտակ Գաղոյան՝
Գավառ քաղաքից
22.07.2017թ.**

Անհայտ կորածների ճակատագրի բացահայտում, նրանց վերադարձ հայրենիք. այս է խնդիրը... Մեր աղոթքները թող օգնեն դրա ի կատար ածվելուն:

**Գավառի ԵԿՄ փարսձքային բաժանմունքի
նախագահ, զեներալ-մայոր Աշոտ Գասպարյան
22.07.2017թ.**

2/8/2017
È molto impressionante questo
museo. Spero vivamente che i
figli di questi genitori tornino
presto: Caterina, Luciano, Filvia,
Agata e Sergio.

Այստեղ մեր հոգին պարուրվեց ե՛ւ տխրությամբ, ե՛ւ հպարտությամբ. այս թանգարանն ստեղծողն ուժեղ կլին է եւ սիրող մայր: Ապրեք երկա՛ր, տիկին Վերա, եւ թող բախտը վերջապես ժպտա Ձեզ ու ձեր բախտակիցներին. թող վերադառնա՛ն տղաները...

***Հայկանդուխտ եւ
Հայաստան Հակոբյաններ***

Դուք բացեցիք մեր հոգու աչքերը դեպի արժանապատիվ ապագա: Մենք հայրենիքի նվիրյալ զինվորը կդառնանք:

***Սյրեփանակերտի Ք. Իվանյանի անվան
ռազմամարզական վարժարանի 53 սան***

Երբ առաջին անգամ ոտք դրի այս թանգարան, անբացատրելի զգացում ապրեցի... Շնորհակալ եղա ինքս ինձնից, որ ռազմական մասնագիտություն եմ ընտրել: Մեր պապերի, հայրերի, ավագ եղբայրների գործը սրբությամբ ենք շարունակելու:

***Գոռ Մարտիրոսյան
Թ.Իվանյանի անվան ՌՄՎ սան***

Շնորհակալություն այս հայրենանվեր աշխատանքի համար, որ կատարել է Վերա Գրիգորյանն իր բախտակիցների հետ միասին: Նման օջախները կարելուք են հայի պատմական հիշողության պահպանման եւ այն սերնդեսերունդ փոխանցելու առումով:

***Ռուզաննա Անյոնյան՝
Երեւանից ժամանած 15 հոգու անունից***

Ոչ-ոք չի մոռացվել՝ ոչինչ չի մոռացվել... Աստված էլ ի վերջո մեր ժողովրդի հետ է լինում... Դրանում բազմիցս ենք համոզվել:

Անի Խ.

Կը հավատանք, որ վաղ թե ուշ անհայտ կորածները կվերադառնան հայրենիք:

Ադոթում ենք նրանց համար:

Անի Նաճարյան
8.09.2017թ.

Աստված լուսավորի գոհվածների հոգիները եւ տուն վերադարձնի անհայտ կորածներին:

Գ.

Հերոսները չեն մահանում, նրանք ապրում են մեր հիշողության մեջ:

Էթերի Բաղդյան
14.09.2017թ.

Հուսամ՝ մեր հայերը մեր ազատագրված հողերը հետ չեն տա: Աստված պահապան մեր զինվորներին:

Սրբուհի
25.09.2017թ.

Մեր պարծանքն եք, հայ զինվորներ...

Արցախը Հայաստանին կլինի, արդե՛ն իսկ կա... Բոլորս ձեզ հետ ենք, արցախցիներ:

Շաղիկ Գևորգեան
29.07.2017թ.

Liebe ist stärker als der Tod, die Soldaten
bleiben unvergessen, möge Christus sie in sein
Reich aufnehmen.

A very impressive collection and work of the association, in medical
I am impressed by the common consensus that there are millions
on both sides

14.8.2017

Галле - умосубега Мр,
4 мосту бела цолога - Медаро
Ба м лево каморо хоповев с Баваи
па Сомој !!!

Своје Становиш не, фиделитет глећу Мр: Криве Криве + умосубега Мр: Криве
Умосубега Мр: Криве Мр: Криве Мр: Криве:

16.08.2017

Умосубега Мр

18/08/2017

093946907

La memoria, più della guerra, è la
più grande arma contro l'occupazione e la distruzione
dei popoli.
ITALIA, Giulio Gianini

18/08/2017

A sad collection of faces.
MMP.

Թավրիզից ժամանած ընտանիքներով՝ տեսանք ու լսեցինք թանգարանի տնօրենի բացատրությունները եւ շատ հուզված ենք: Մենք մեր պատմական հողերի վերադարձով պարտական ենք հայ քաջորդիներին, հաղթանակը եկել է մեծ զոհերի գնով, հասկանում ենք անհայտ կորածների վիշտը եւ մաղթում նրանց համբերություն...

Հենրիխ Աբրահամյան
5 ընկալիք՝ 23 հոգով
29.09.2017թ.

Պատերազմին «ոչ» ասենք եւ հուսանք, թե կարոտից լացող աչքերով մայրեր այլեւս չենք ունենա...

Դավիթ Աբուլեան՝ ընկալիքով
Թեհրան

Սա թանգարան է ոչ միայն անցյալի ու ներկայի մասին, այլև՝ ապագային հղված «թող այլեւս պատերազմ չլինի» կարգախոսով: Պատերազմը հերոսությունների դաշտ է, բայց եւ՝ զոհերի ու կորուստների դաշտ: Մեր քաջորդիները չխնայեցին իրենց կյանքն ու ջահելությունը հանուն հայրենիքի, փափքն ու նրանց, եկեք արժանի լինենք նրանց սուրբ գործին:

Ա. Թովմասյան
30.09.2017թ.

Հերթական այցելությունս է այս թանգարան, եւ նորից զարմանում եմ, թե ինչքան ուժ, եռանդ ու աշխատասիրություն ունի մեր հարգարժան Վերա Գրիգորյանը, մարդ՝ ով մշտապես եւ անմնացորդ կանգնած է հայ զինվորի կողքին:

Մուրադ Շահրամանյան
10.10.2017թ.

愿你们找到回家的方向

4/2 VID:

China

2017.10.7

Very impressive place.
God help you to find your
fellows and friends.
Gustavo from Spain
07.10.2017

Thank you for allowing us to visit and your
hospitality. We hope you find peace and
answers to your questions. Keep the memory alive.
11-10-2017 - Joanna from Greece

Very beautiful museum who gives us a slight
look on the history of Myzore Karaboud.
Keep up the good work and let peace overrule
everything - All the best for Belgium! 12-10-2017

Առաջին անգամ են այցելում Անհայտ կորած ազատամարտիկների հուշաթանգարան ու հիացած են: Այո՛ տխրության հետ մեկտեղ հիացմունքի զգացում կա հոգումս, որովհետև պատկերացնում են այն մեծ ջանքերը, որոնց շնորհիվ այսօր ունենք հիշատակի այսպիսի ինքնատիպ օջախ: Շնորհակա-

լությունս եմ ուզում հայտնել Վերա Գրիգորյանին՝ այն ստեղծելու համար: Փորձելու եմ ամեն ինչ անել, որպեսզի ես էլ դառնամ երկրիս համար պիտանի մարդ:

Ինեսա Վարդանյան
11-րդ դասարանցի
17.10.2017թ.

Yesterday pool boards always unalienable
desire plus music wine also worshipful
and pride worshipful match, love, trace, scope
diva.

To boards wine, re, postcard blue aureum,
so me more experience i ofed so
spirit i o hyl, kony go mich pibicp.

For me i kypel z Pololci, 17.10.2017v.

ԱրՊՀ բնագիտական ֆակուլտետի «Կենսաբանություն եւ աշխարհագրություն» բաժնի առաջին կուրսի ուսանողներս տպավորված ենք այն ամենով, ինչ տեսանք ու լսեցինք այստեղ՝ Անհայտ կորած ազատամարտիկների հուշաթանգարանում: Պատերազմում մինեկ որդի կորցրած Վերա Գրիգորյանը ժամանակին ստեղծեց այս ամենը, որպեսզի օգնած լինի իր բախտակիցներին, իսկ առաջին հերթին՝ որպեսզի հասարակությունը հիշի իր հայրենասեր, բայց անհայտ ճակատագրի արժանացած զավակներին:

Մի ամբողջ ազգ է սպասում նրանց...

25 ուսանող
18.10.2017թ.

Նայելով ձեր լուսանկարներին, շատ եմ ափսոսում, որ չկարողացանք օգնել ձեզ՝ վերադառնալիք հարազատների գիրկը... Բայց դուք միշտ մեզ հետ եք, հավատացեք, ապրում եք մեր հիշողության մեջ: Եվ ինչպե՞ս կարող ենք չհիշել, երբ հանուն մեր հողի եւ ազատության մարտնչել ենք միասին:

**Շուշիի շրջվարչակազմի
ղեկավար Վ. Կասյան
23.10.2017թ.**

一幅幅照片拼出一个个画面. 历史历历在目. 刻骨铭心.
从来一个博物馆如此深刻地吸引我. 也许内心感慨, 世事
变迁. 而此刻身为异国人. 远道而来, 心中不免有些伤感. 世界和
平难实现. 但我坚信有一天会实现! 愿活着的我们珍惜和平
的年代!

李露. China.

26.10.2017

Ուրք դնելով այս թանգարան, զգացի մեր հերոս եղբայրների շունչն ու ոգին... Նրանք, անշուշտ, գիտեին, որ պատերազմում ամեն ինչ է հնարավոր, այդ թվում՝ եւ իրենց բաժին ընկած ծանր ճակատագիրը, բայց անվարան, շատերը՝ նաեւ կամավոր, ընտրեցին հայրենիքի զինվորի առաքելությունը, կռվեցին տարբեր ճակատներում՝ մոտեցնելով հաղթանակի օրը:

Մենք ձեզ սպասում ենք, տղերք: Սպասում ենք ու կսպասենք՝ ի հեճուկս անցնող ժամանակի:

**Ձեր ազատագրած երկրի
մի փոքրիկ մասնիկ՝ Մարիամ
26.10.2017թ.**

Այստեղ ամեն մի լուսանկար, ամեն մի ցուցանմուշ իր պատմությունն ու խորհուրդն ունի: Հաղորդակցվելով դրանց պատմությանը, կոնկրետ ես ներքուստ փշաքաղվում եմ, բայց եւ լցվում շնորհակալության զգացումով՝ այս տղաների արած-թղածի համար: Ի՛նչ արած, պատերազմը ճակատագրեր է փշրում, անբուժելի վերքեր հասցնում մարդկանց... Անհայտ կորած ազատամարտիկ Սպարտակ Գրիգորյանի մայր ու նա- եւ այս թանգարանն ստեղծած. ԱԿԱՀՄ նախագահ Վերա Գրիգորյանի կատարածն անգնահատելի է...

Վերադարձե՛ք, մենք սպասում ենք ձեզ:

***ԱրՊՀ բանասիրական ֆակուլտետի
առաջին կուրսի 28 ուսանող
26.10.2017թ.***

Կուրսդեկ Զինաիդա Բալայանի հետ եկանք այստեղ եւ հա- մարյա շոշափելիորեն զգացինք այն ցավը, որ ավելի քան քա- ռորդ դար իրենց հոգում կրում են մեր անհայտ կորած ազա- տամարտիկների հարազատները... Շրջեցինք թանգարանում՝ տպավորությունները շա՛տ են ու բազմապիսի: Նայելով տղա- ների լուսանկարներին, հանդիպելով նրանց հայացքներին, ավստասանքի այրող զգացում ես ապրում առ այն, որ նրանք այսօր մեր կողքին չեն: Նրանցից յուրաքանչյուրն իր բոլոր, այդ թվում՝ եւ վերջին մարտով... մեկ քայլ ե՛ւս ավելի է մոտեց- րել հաղթանակը:

***Ինեսա Առսրամյան
ԱրՊՀ բանասիրականի
առաջին կուրսի ուսանողուհի***

Ամուր հավատով-անբեկանելի պահանջով սպասում ենք ձեզ, մեր սիրելի հայորդիներ, ծանր ճակատագրով մեր քաջեր: Ոգով ամուր մնացեք ձեր անհայտ հեռուներում, մտքով ու հոգով՝ թե՛ կես մնացող Արցախի հետ, մե՛զ հետ, ընդառաջ՝ մեր սիրուն ու մտքին, որոնք ուժ են տալիս հիշողությանը մեր՝ առ ձեզ: Այս այցին իմացանք, որ ԱԿԱՀՄ նախագահ եւ թանգարանի հիմնադիր Վերա Գրիգորյանի անհայտ կորած ազատամարտիկ որդու՝ Սպարտակ Գրիգորյանի ծննդյան օրն է. բոլորում է նրա կյանքի 45-րդ տարին, շնորհավորում են ՕՐԴ, Սպարտակ ջան, եւ կրկնում՝ սպասում ենք քո եւ մյուսների վերադարձին:

***Ջինսիդա Բալայան
ԱրՊՀ դոցենտ, բանասիրական
գիտությունների թեկնածու,
բանասպեղծուհի***

Ամեն անգամ Արցախ այցելելիս պարտադիր գալիս եմ նաեւ այս թանգարանը: Տիկին Վերան անգնահատելի աշխատանք է իրականացնում՝ միատեղելով փաստերն Արցախյան պատեազմի մասին: Այս թանգարանն այն վայրն է, ուր պետք է գալ պատասխանատվության խոր զգացումով: Հայրենիք սիրող յուրաքանչյուրը պետք է լավ ճանաչի այս թանգարանի յուրաքանչյուր անկյունը: Ուզում եմ, որ այստեղ այլեւս հերոսների համարում չկատարվի...

***Հովհաննես Վարդանյան
28.10.2017թ.***

Ես զինվոր ու հրամանատար եղած լինելով՝ գերազանց եմ գիտակցում այս թանգարանի պատերին ամրացված լուսանկարներից մեզ՝ այցելուներիս նայող տղաներից յուրաքանչյուրի էությունն ու նվիրումը: Այս տղաները չեն վարանել նետ-

վել առաջ, երբ արձակվել է գրոհի հրամանը, իմանալով, որ զնում են ոչ միայն հաղթանակին ընդառաջ, այլև հնարավոր է՝ մահվանը: Պատերազմում, սակայն, կա մահից էլ ահավորը՝ գերությունը, ամենադաժան անակնկալը մարդու համար, որովհետև դա նշանակում է փորձության մի ուրիշ ու անվերջանալի շղթա, ֆիզիկական ու բարոյական կտտանքներ... Խոնարհվում ենք ձեր առջեւ, մեր զինակից տղաներ, ձեր հոգեկան ամրության առջեւ, քանզի ձեզնից ոչ-ոք թշնամու ձեռքը չտվեց հայ զինվորի անունն արատավորող ոչ մի փաստ, այլապես նա այն իսկույն կօգտագործեր մեր դեմ...

Ռոման Բալայան

***ՀՀ «Ղարաբաղյան պարերազմի վեպերանների»
նախագահի տեղակալ, Արցախի մասնաճյուղի նախագահ
28.10.2017***

Շնորհակալություն Վերա Գրիգորյանին՝ իր կատարած հայրենանվեր աշխատանքի համար: Դժվար է նայել պատերազմում որդի կորցրած, այն էլ՝ անհայտ ճակատագրով (եւ ըստ այդմ՝ նրա վերադարձին ավելի քան քառորդ դար սպասող) մոր աչքերին, բայց ահա ինքն՝ այդ մայրը, այնքան բաց ու մտերմիկ հայացքով է նայում քեզ՝ հուշաթանգարան այցելածիդ, որ անկեղծ երախտագիտություն ես զգում նրա հանդեպ: Թանգարանի հարուստ ցուցանմուշներն են վշտախոս վկայում նրա թափած ջանքերի մասին... Թող Աստված բացի բոլոր փակ դռները եւ 250 անհայտ կորած մեր ազատամարտիկների, ինչպես նաեւ ընդհանրապես բոլոր անհայտ կորածների, վերադարձի կենարար լույսը պարզելի հարազատների ցաված սրտերին:

***Մարիա Խաչատրյան
Սյեփանակերպի Մուրացանի անվան
գրադարանի տնօրեն
8.11.2017թ.***

Եթե ցանկացած թանգարան յուրօրինակ սրբատան է նման, ապա ԱՀ Անհայտ կորած ազատամարտիկների հուշաթանգարանն, ըստ իս, այդպիսին է կրկնակի: Թող լույս բացվի մեր այս տղաների համար, ում հետ բախտն ամենադաժան խաղը խաղաց հերթական, իրականում՝ վերջին, մարտում... Թող բացվեն բանտերի դռները, եւ նրանք հայրենիք վերադառնան:

Արկաղի Ասրյան
Երևանի «Ամարաս» փայտանի տնօրեն
14.11.2017թ.

Այս թանգարանում լինելով, մարդ ոչ միայն ցավ է ապրում պատերազմից չվերադարձած տղաների համար, այլևս վրեժի եւ ատելության զգացում՝ առ մեր թշնամին: Երանի՜ թե հրաշք կատարվի, կալանավայրերից տուն դառնան մեր տառապած տղաները, սրբեն մայրերի աչքի արցունքը, ուրախությամբ լցնեն հարազատների սիրտը: Այսօր մենք շատ բան իմացանք նրանցից շատերի անցած մարտական ուղու մասին, ինչպես նաեւ՝ թե ով որ ռազմաճակատում, որտեղ է դիմավորել իր վերջին մարտը...

Խոստանում ենք մեր հողերից թիզ անգամ չզիջել անարգ թշնամուն, պահել-պահպանել մեր հայրենիքը՝ ապրելով այնտեղ, ոչ թե օտար ափերում...

Խոնարհվում ենք ձեր առջեւ, տղաներ:

Տաթև Հարությունյան
ԱրՊՀ զբոսաշրջության բաժնի
առաջին կուրսի ուսանողուհի
27.11.2017

Մտածում եմ. ի՞նչ կլինեք, եթե տուն դառնային Արցախյան պատերազմի մեր բոլոր նահատակները, անհայտ կորած ազատամարտիկները, բոլորը... Ինչպիսի՞ համաժողովրդական ցնծություն կտիրեր մեր երկրում, որի զոյության ու անկախության ապահովման համար նրանք նվիրեցին իրենց կյանքն ու ջահելությունը:

Ես այնքան խո՞րն եմ զգում նրանց հարազատների, հատկապես՝ մայրերի, անվերջանալի դարձած սպասումն ու կարոտը... Թող այսուհետև պատերազմ չլինի ոչ իմ հայրենիքում, ոչ էլ աշխարհի որեւէ անկյունում: Յուրաքանչյուր հայի սրտում, վստահ եմ, ապրում է ու կապրի՝ մեր տղաների հիշատակը:

Լիանա Առաքանյան
ԱրՊՀ լրագրության բաժնի
ուսանողուհի
29.11.2017թ.

Առաջին անգամ եմ այստեղ ու դժվարանում եմ արտահայտել զգացածս, ասել ավելի շատ ցավ եմ զգում, թե հպարտություն: Հպարտություն՝ այս տղաների անցած մարտական ուղու, եւ թանգարանն ստեղծած որդեկորույս մոր հոգեկան արիության համար: Անհուն կարոտով սպասում ենք ձեզ, մեր սիրելի տղաներ:

Անուշ Մանվելյան
29.11.2017թ.

Այս թանգարանում ես մտովի տեղափոխվեցի հայոց պատմության խորքերը... Իմ ժողովուրդը ճակատագրական փորձությունների դիմակայության պակաս չի ունեցել, եւ դրանցից մեկն էլ թշնամու կողմից մեզ բռնափաթաթած Ղարաբաղյան պատերազմն էր. Մեզ համար պատերազմ՝ հանուն Արցախի

անկախության եւ ազատության, հանուն որի իրենց կյանքը զոհեցին հազարավոր հայորդիներ, ինչպես նաեւ անհայտ ճակատագրի դատապարտվեցին մեր ազատամարտիկ տղաներից ոմանք:

Մենք պարտավոր ենք վառ պահել նրանց հիշատակը:

Այս թանգարանն իր ցուցանմուշներով, իր խոսույն լռությամբ հայրենասիրության հստակ լիցք է հաղորդում այցելուին:

Փա՛ռք ու պատիվ նրանց, ովքեր ծանր ու դաժան իրավիճակում սեփական կյանքից վեր դասեցին հայրենյաց փրկությունը:

Մարինե Բալայան
SUS առաջին կուրսի ուսանողուհի
9.12.2017թ.

Вечная и светлая память безвести пропавшим воинам в Арцахской войне! Они героически сражались за освобождение родины от захватчиков, но, как говорится, не повезло им в последнем бою... Они отдали все для того, чтобы мы могли сейчас спокойно жить под мирным небом, на родной земле...Мы будем помнить их, они будут вечно жить в наших сердцах.

Никто не забыт, ничто не забыто. Низкий им поклон!

13.12.2017г.
Без подписи

ՎԵՐԱ ԱՐՄՈՅԻ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

ՀՈՒՇԱՄԱՏՅԱՆ - 4

(2014-2017թթ.)

Խմբագիր՝

Սրբագրիչ՝

Համակարգչային շարվածքը՝

Էջադրումը՝

Կազմի ձեւավորումը՝

Միեր Հարությունյան

Իրենա Մարտիրոսյան

Լուսինե Մարտիրոսյան

Ժաննա Ավանեսյանի

Մարինե Սայիյանի

Թուղթը՝ օֆսեթ, չափսը՝ 60x84 1/16:

Ծավալը՝ 11 տպ. մամուլ: Տպաքանակը՝ 250

Տպագրվել է «Դիզակ պլյուս» հրատարակչության տպարանում
Ստեփանակերտ, Հ. Հակոբյան, 25